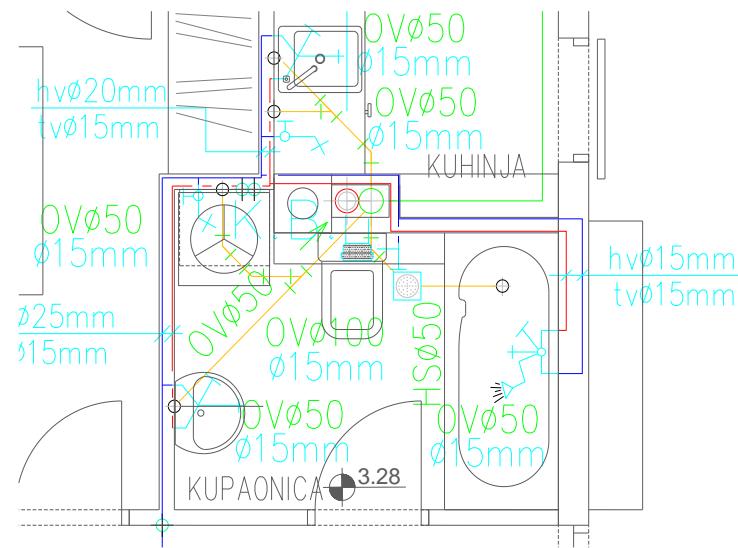

INSTALACIJE U ZGRADAMA

- ARHITEKTONSKE KONSTRUKCIJE 4
- Nastavnica: D. Javor, dipl. ing. arh.

INSTALACIJE U ZGRADI

SU ŽILE KUCAVICE KOJE OPSKRBLJUJU STANOVE S VODOM, STRUJOM, PLINOM, TELEFONSKIM VODOVIMA, OPTIČKIM PRJENOSNICIMA, ODVODNIM KANALIZACIONIM MREŽAMA KAO I SVE OSTALE INSTALACIJE SU ŽIVOTNE STRUKTURE ZGRADE, BEZ KOJIH SE NE MOŽE ZAMISLITI SUVREMENI NAČIN ŽIVOTA.

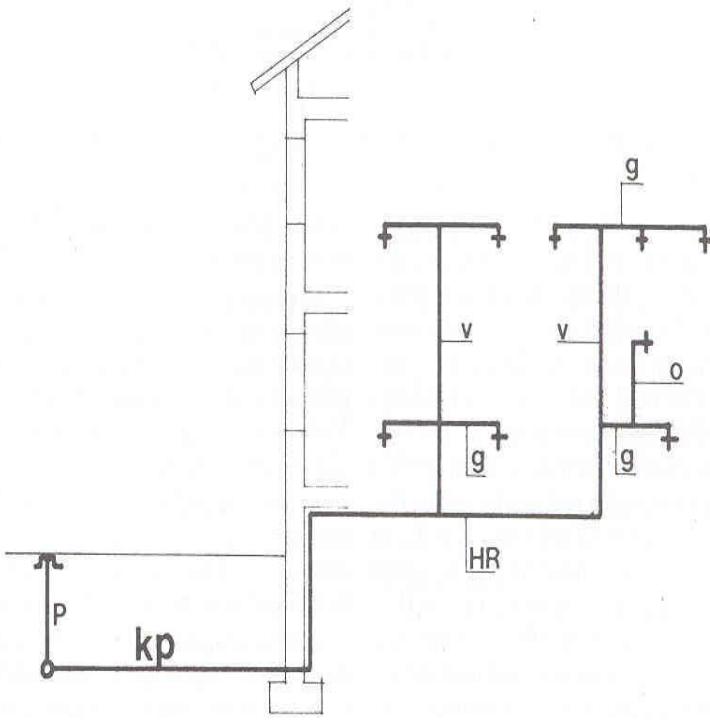
VRSTE INSTALACIJA

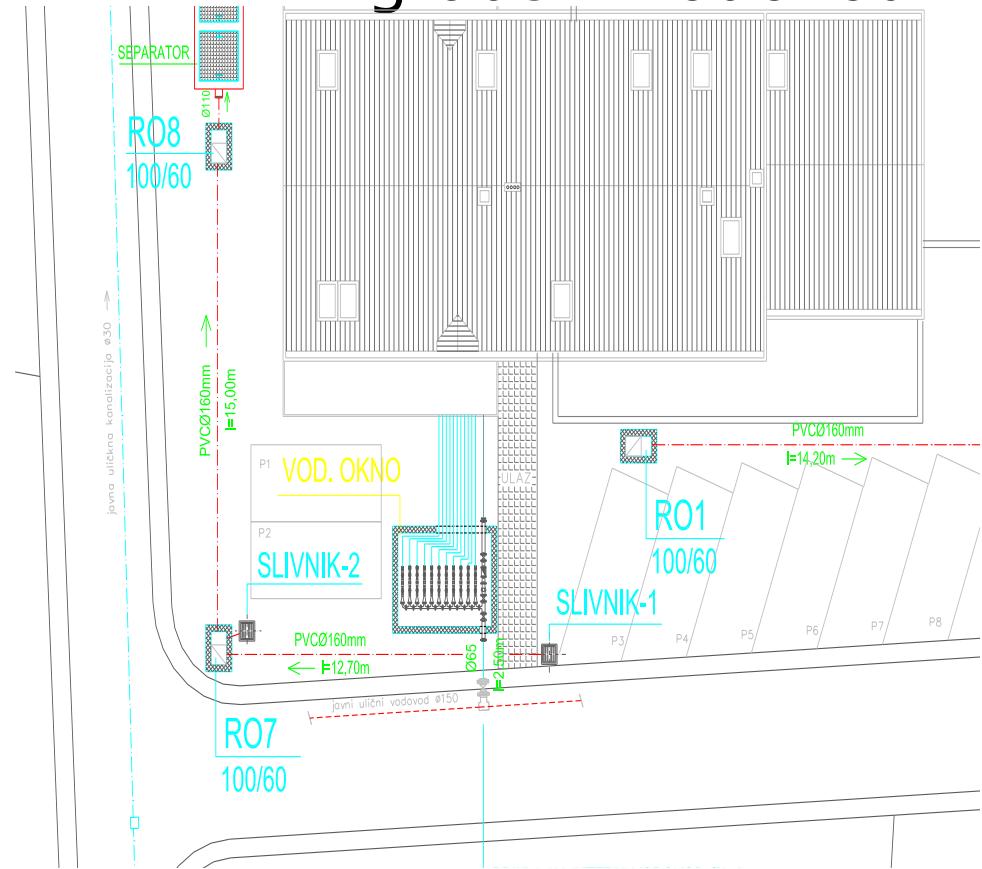
1. VODOVOD I KANALIZACIJA
2. GRIJANJE, HLAĐENJE I KLIMATIZACIJA
3. ELEKTROINSTALACIJE
4. PLINSKE INSTALACIJE
5. TELEFONSKE INSTALACIJE
6. SATELIT I INTER FON
7. GROMOBRANSKE INSTALACIJE
8. DIZALA I POKRETNE STEPENICE
9. INTERNET – optički kabl

VODOVODNE INSTALACIJE

- Unutarnji ili kućni vodovod

- Vanjski ili javni gradski vodovod

Snabdijevanje vodom

- Bolje je koristiti izvorsku vodu i gravitacijskim padom je dovesti do potrošača nego koristiti površinske zagađene vode.
- Opskrba naselja i gradova vodom vrši se javnim /komunalnim/ vodovodom ili pojedinačno iz bunara
- ili kišnicom iz cisterne.

VRSTE VODOVODNIH CIJEVI

- Izbor ovisi:
- Vrsti vodovodne mreže (vanjska ili unutarnja vodovodna mreža)
- O namjeni zgrade
- Tlaku vode
- Mehaničkoj otpornosti
- Opterećenju iznad cijevi
- Otpornosti na koroziju
- Trajnosti cijevi
- Cijeni
- Načinu spajanja cijevi

Čelične cijevi

- Upotrebljavaju se za vanjski vodovod, jer podnose dobro pritisak, ali zbog njihove korozije prednost imaju PE-HD cijevi.

Poli etilen PE

- Proizvode se polimerizacijom etilena
- Cijevi iz polietilena niske gustoće PE-LD (low density) za male profile i male pritiske
- Polietilenske cijevi visoke gustoće PE-HD(high density) za veće profile i veće pritiske do 16 bara.
- Plave su ili crne boje s plavim crtama.
- Promjera mekane Ø10-Ø160 mm, tvrde do Ø 400 mm.

Polipropilen PP

- Stabilan materijal

- Promjera su $\varnothing$ 10 – $\varnothing$ 160 mm
- Služe za unutarnji razvod hladne vode.
- Polivinil kloridi PVC
- Otporni na djelovanje vode i kiseline, velike vlačne čvrstoće, teško zapaljive, pri niskim temper. Lomljive, tamno sive su boje.
- Promjera su od $\varnothing$ 16- $\varnothing$ 400 mm.

Višeslojne cijevi

Ujedinjuju svojstva metala i plastike:

Geberitova meple cijev: aluminijkska iznutra obložena tankim slojem poli etilena, a izvana zaštićena poli etilenom visoke gustoće PE-HD.

- Zahtjevi cijevi za unutarnji vodovod:
- Trajnost 100 godina, čvrstoća cijevi i spojeva, jednostavnost i brzina ugradnje, spojevi omogućavaju kutne pomake i pomicna opterećenja, ne propusna, otpornost na koroziju, na taloženje kamenca.
- Čvrstoća cijevi se odnosi na tlak od 10 bara. 1 bar je pritisak od 10 m vodenog stupca.

INSTALACIJSKI NACRTI

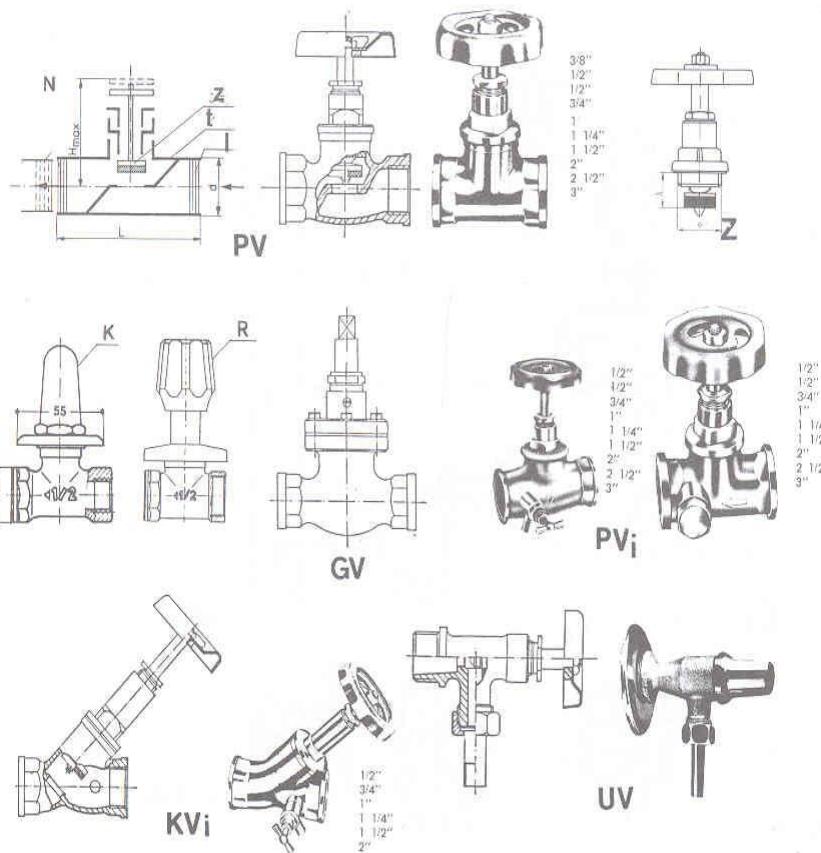

- Crtaju se u mj.1.100
- Sadrže: projekte sa svim vodovodnim instalacijama, uređajima, troškovnikom i cijenom.
- Izvedbeni nacrti u mj. 1:50 služe na samom gradilištu.
- Sadrže: raspored sanitarija i vodov. cijevi, mjere, vrste i promjere cijevi, broj i položaj armatura, odvodne kanalizacijske cijevi, nj. razmještaj, oznake promjera cijevi i potrebne kote.

VODOVODNA ARMATURA

je sastavni dio vodovodne mreže koja regulira vodovodni tok.

- Zatvaračko propusna armatura
- Ugrađuje se za cijevi vanjskog i unutarnjeg vodovoda
- Ispusna armatura:
- Ispusni ventili i slavine
- Podzemni i nadzemni hidranti

Mokri čvor- cijevi plastične do gradbenog kotlića

Obložen mokri čvor s gipsnom pločom

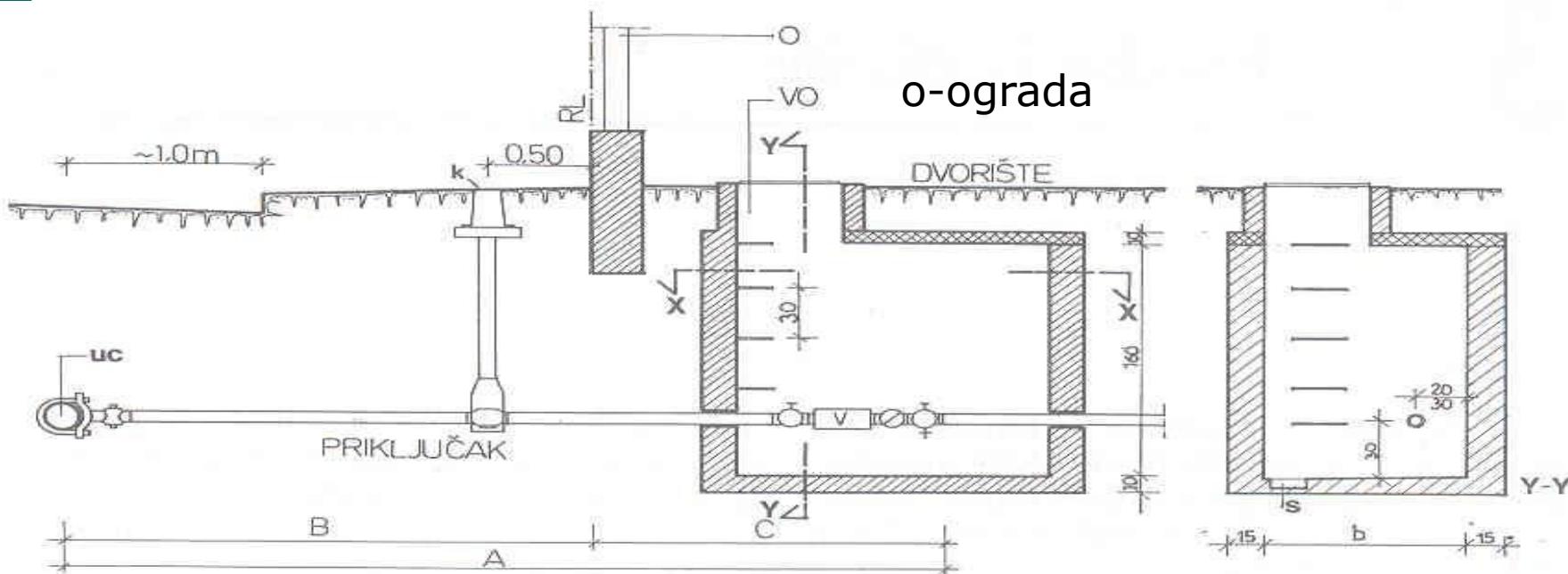

Razvod plastičnih vodovodnih cijevi koje su izolirane

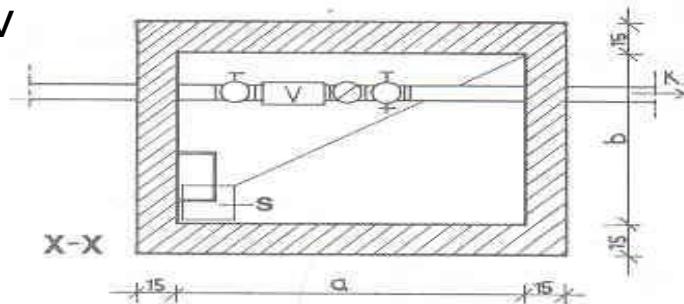

Priklučna armatura koja služi za priključak kućne na uličnu vod. mrežu- vodomjer-sat

uc priključak na uličnu cijev

ϕ	a	b
13...20	120	60
20...32	150	80
40...50	200	110
80...100	250	120

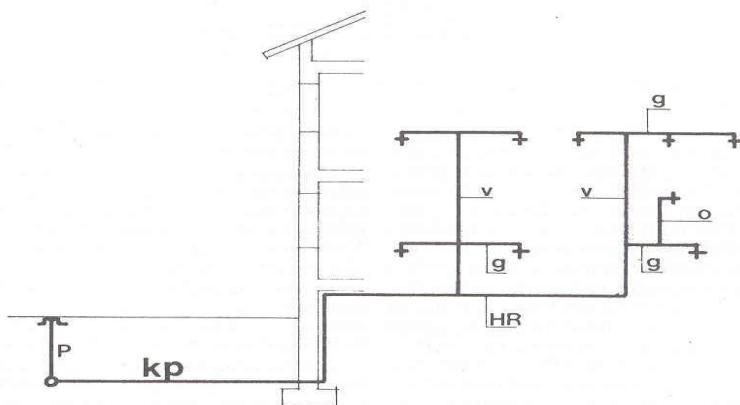
Vodovodna armatura

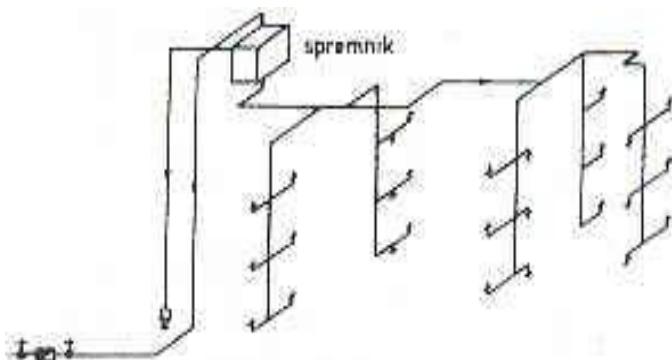
- Regulacijska armatura: su uređaji za regulaciju pritiska (reduksijski ventili), spojni, od zračni, odbojni(nepovratni),
- sigurnosni taložnik je jednostavna naprava koja služi za hvatanje taloga u cijevima.
- mjerna armatura : mjeri količinu potrošene vode. Vodomjeri : m^3/h ili l/h .

Kućna vodovodna mreža

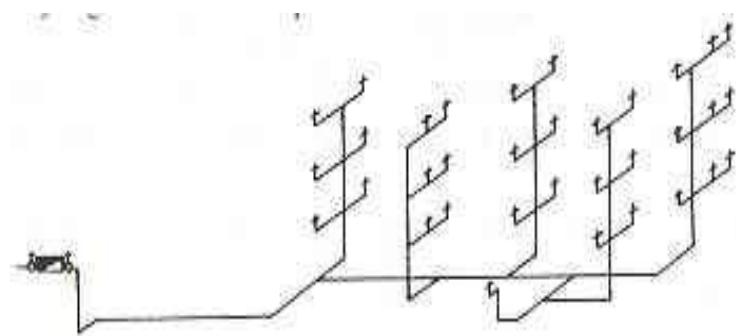
- Shema kućnog vodovoda

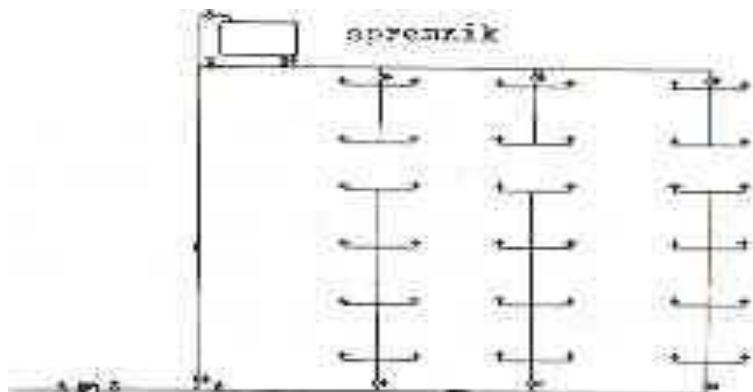
- Gornja razvodna mreža upotrebljava se kad nemamo dovoljan pritisak vode.

- Razvod vodovodne mreže: donji, gornji i kombinirani

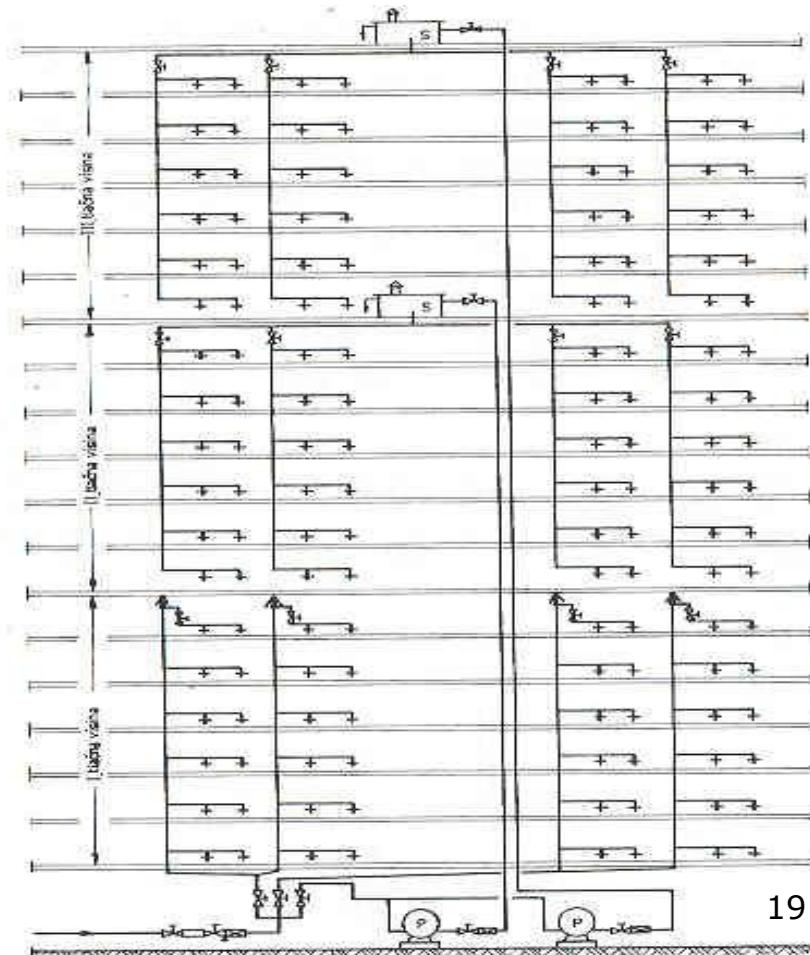
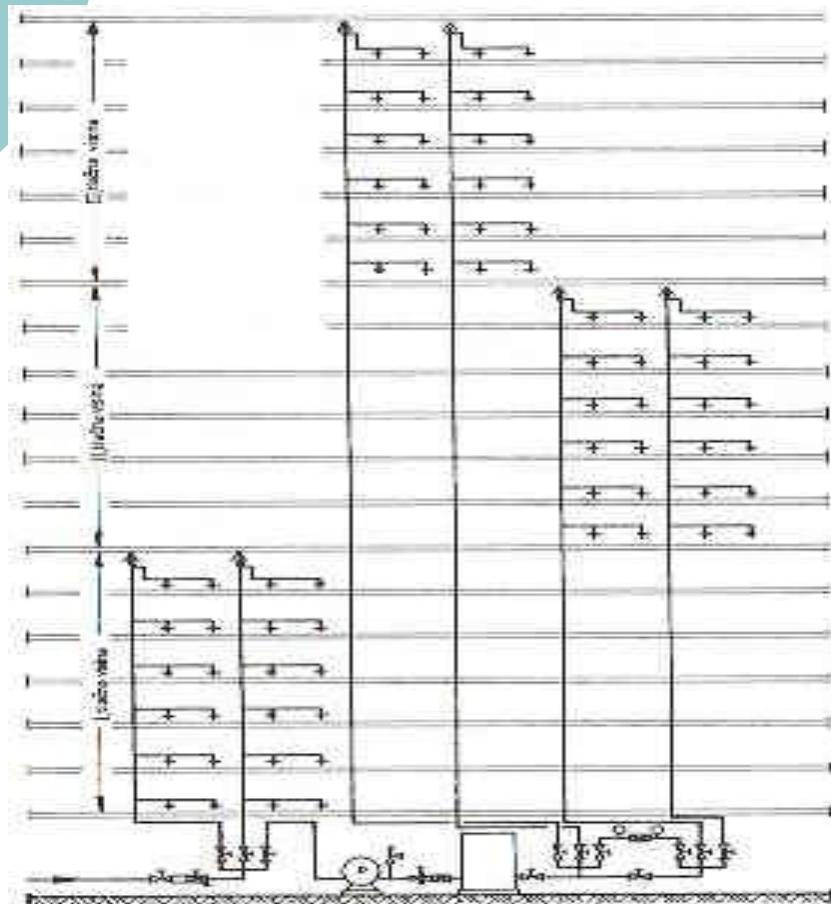

- Kombinirana razvodna mreža: koristi gornji i donji razvod kada nemamo dovoljan pritisak u višim etažama.

Kućna vodovodna mreža
za dimenzioniranje profila cijevi treba izraditi hidraulički proračun vodovoda.

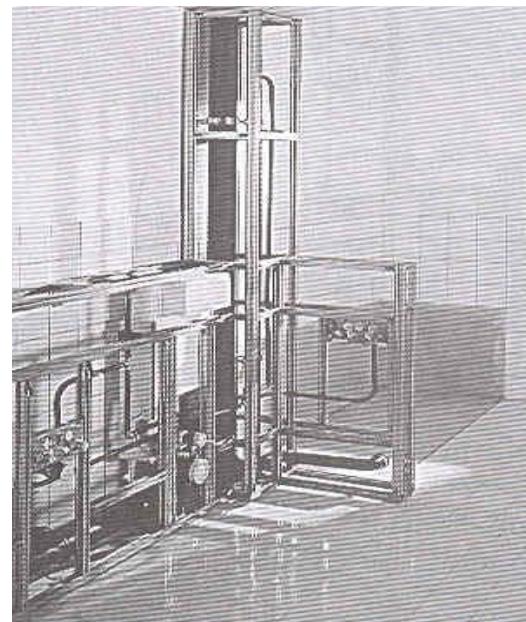
- Donji razvod kod više stambenih zgrada
- Kombinirani gornji i donji razvod

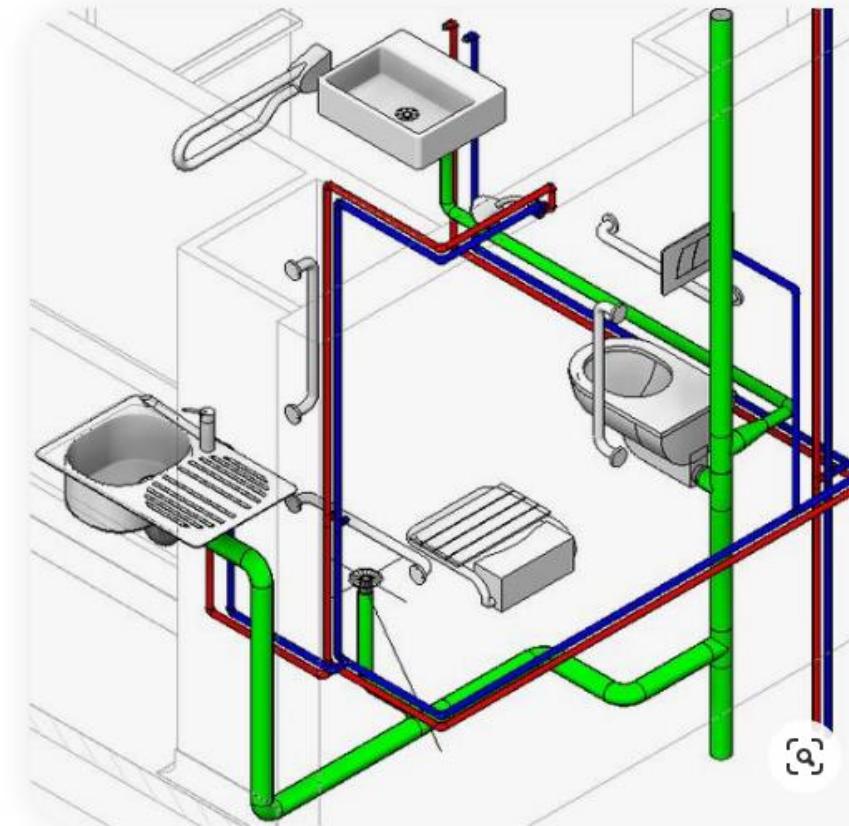
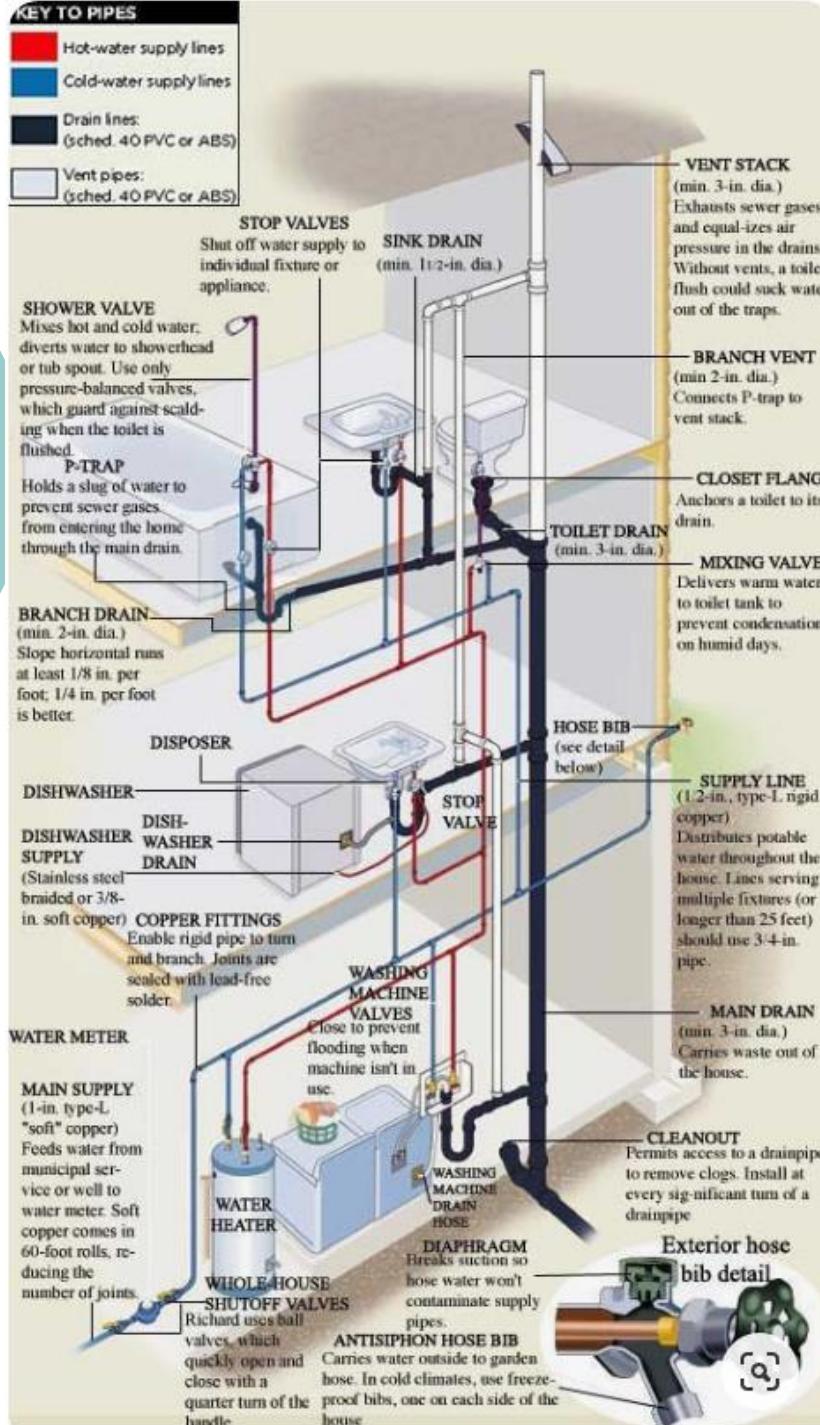
IZRADA VODOVODNE MREŽE

- Horizontalna mreža sastoji se iz vanjske vodovodne mreže i kućnih priključaka.
- Glavne vodovodne cijevi treba voditi po unutarnjim zidovima, kroz prolaza cijevi kroz bet. Ploču ostaviti veći otvor od cijevi.
- Cijevi se učvršćuju kukama ili obujmicama na razmacima od 2 m a za pl. Cijevi zbog izvijanja su 1.5 m.
- Cjevovod mora prolaziti što kraćim putem do točeći mjesta.
- Skeletni ugradbe ni sustav

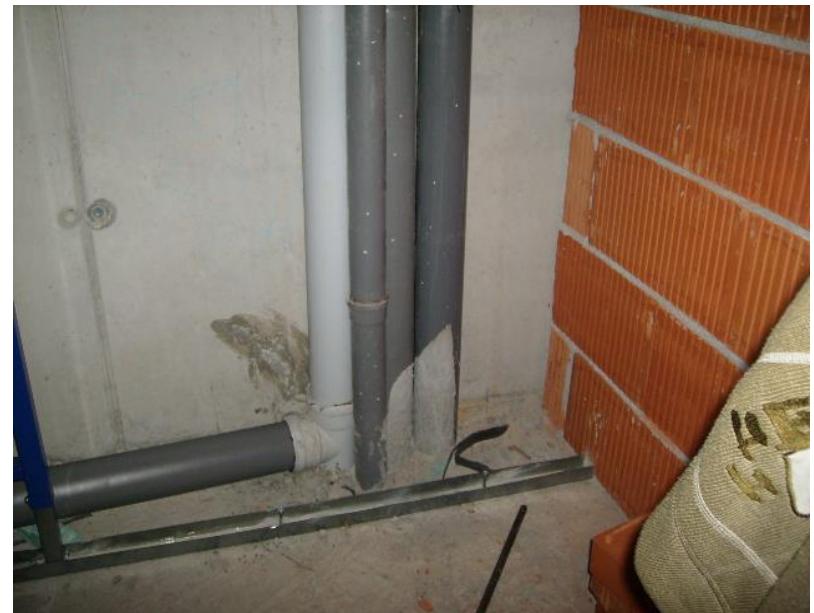

Voda i kanalizacija

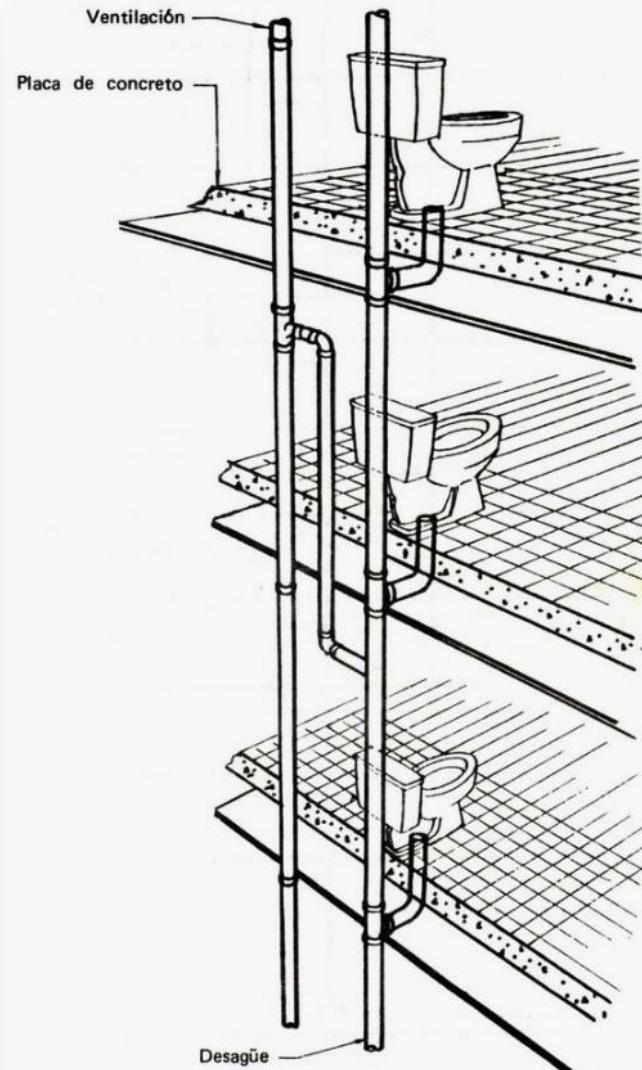

Instalacijski - mokri čvorovi

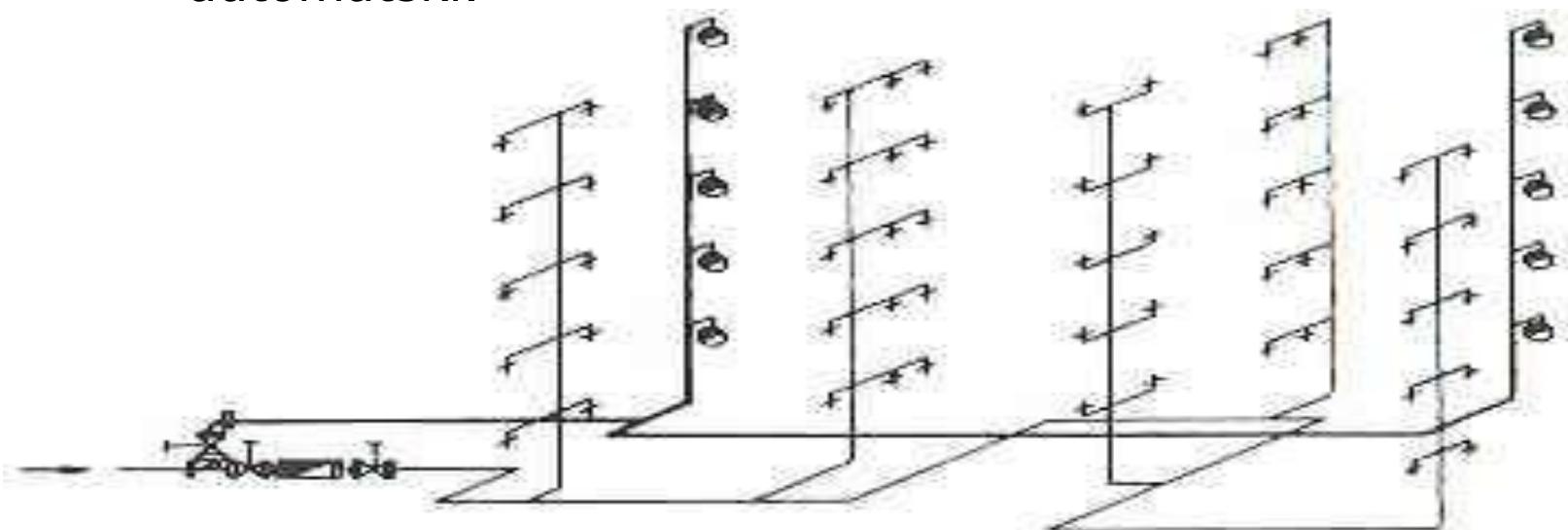
Odvodnja i ventilacija kanalizacije

Protupožarna mreža

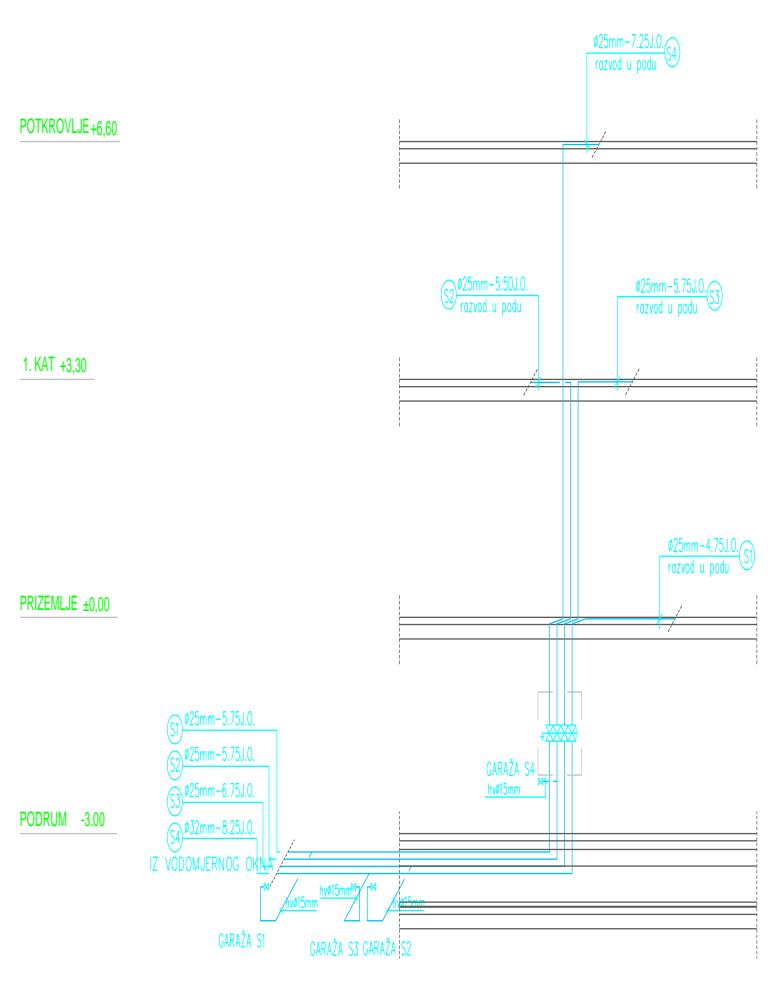
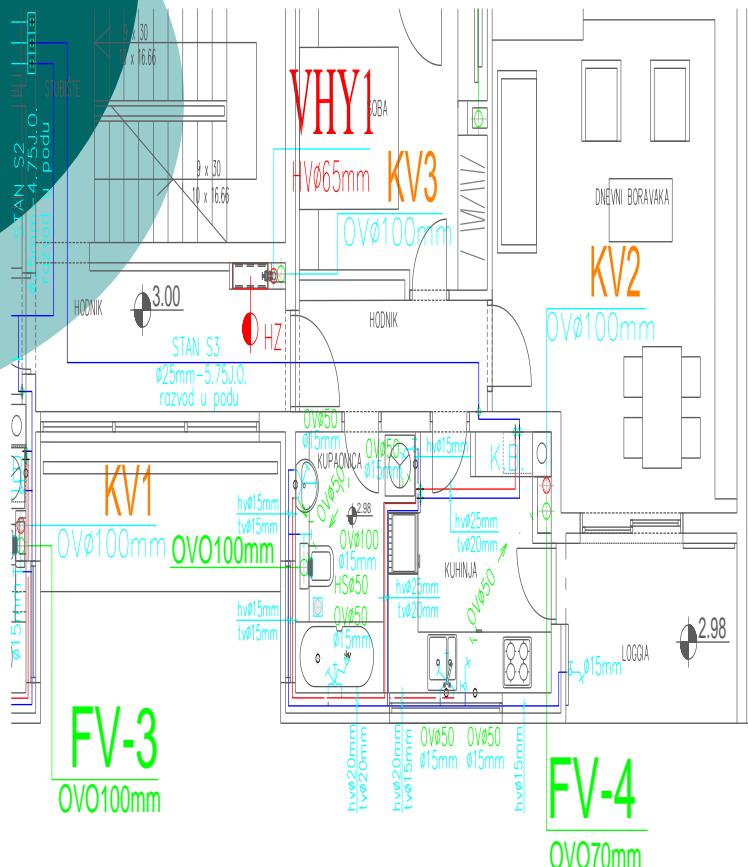

- Najmanji promjer cijevi hidrantske mreže je 50 mm. Upotrebljavaju se vanjski i unutarnji uređaji.
- Vanjski uređaji su podzemni i nadzemni hidranti na koje se stavlja cijev s mlaznicom.
- Unutarnji protupožarni aparati su hidrantski i automatski.

Vodovodna mreža glavni projekt stambene zgrade

tlocrt stana presjek kroz etaže

LEGENDA:

VERTIKALA

1 col je 2,54 cm. Kod cijevi i majstora je 11 col-a je 2 cm

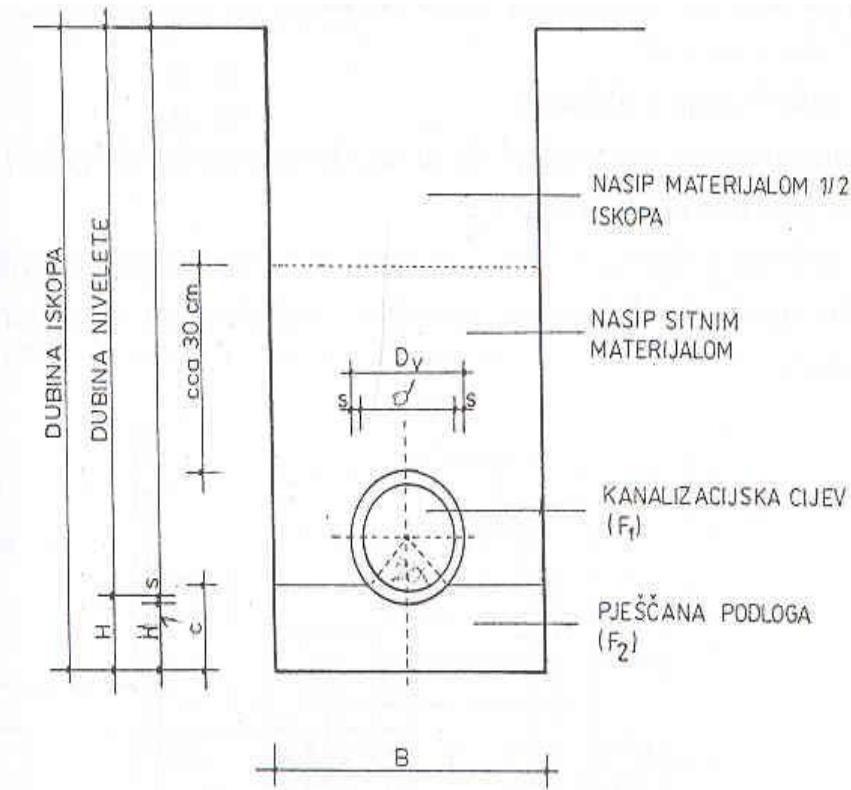
KANALIZACIJA

- SLUŽI ZA PRIKUPLJANJE I ODVOD OTPADNIH VODA OD MJESTA NASTANKA DO SPOJA NA GRADSKU KANALIZACIJU.
- Otpadne vode: zahodske, kuhinjske, kupaoničke, oborinske i tvorničke.
- Količina otpadnih voda za dimenzioniranje cijevi približno odgovara količini potrošene vode.
- JAVNA GRADSKA I KUĆNA KANALIZACIJA

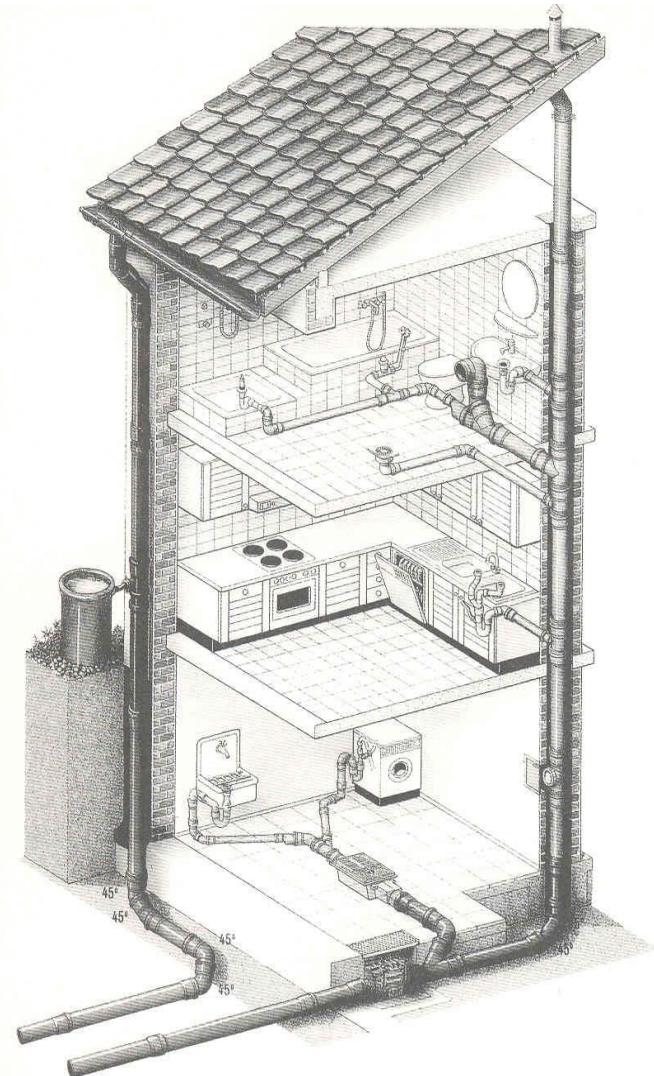
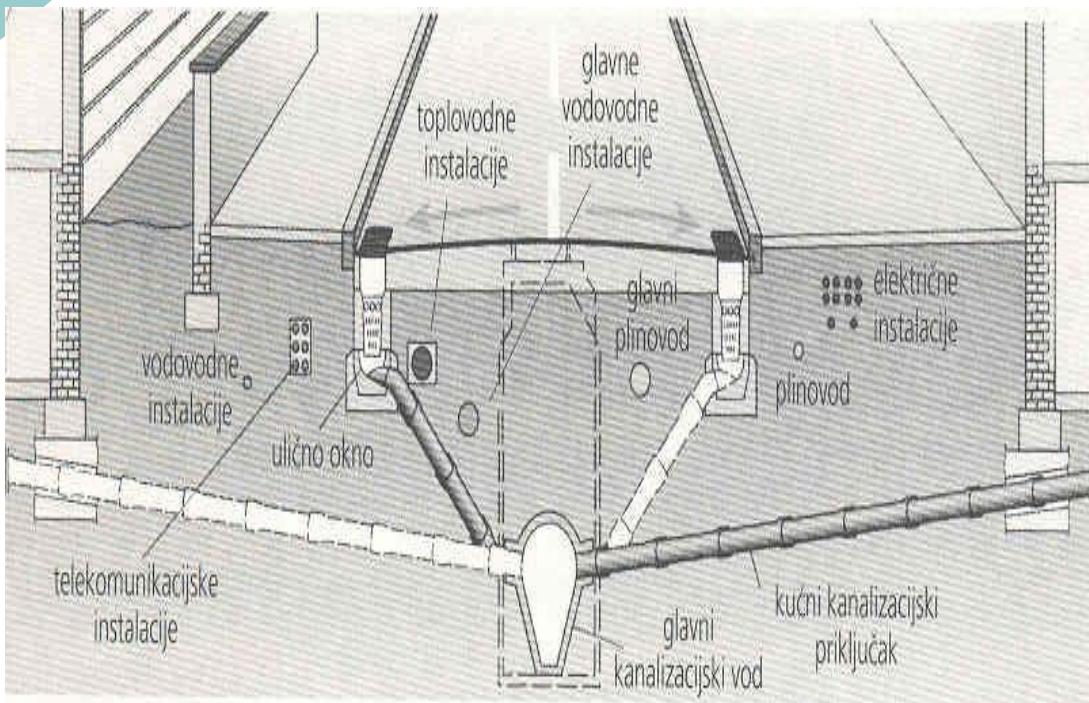
JAVNA GRADSKA KANALIZACIJA

- Gradska kanalizacija sastoji se iz mreže cijevi i kanala koji prikupljaju otpadnu i atmosfersku vodu, vode je do postrojenja za pročišćavanje gdje se biološki i kemijski pročišćena ispušta u rijeku.
- Dubina polaganja cijevi je 100-250 cm. Postavljaju se revizijska okna, svakih 50-100m.

UNUTARNJA KANALIZACIJA

- PRIKUPLJANJE SVIH OTPADNIH VODA IZ ZGRADE I ODVOĐENJE DO GRADSKE KANALIZACIJSKE MREŽE .

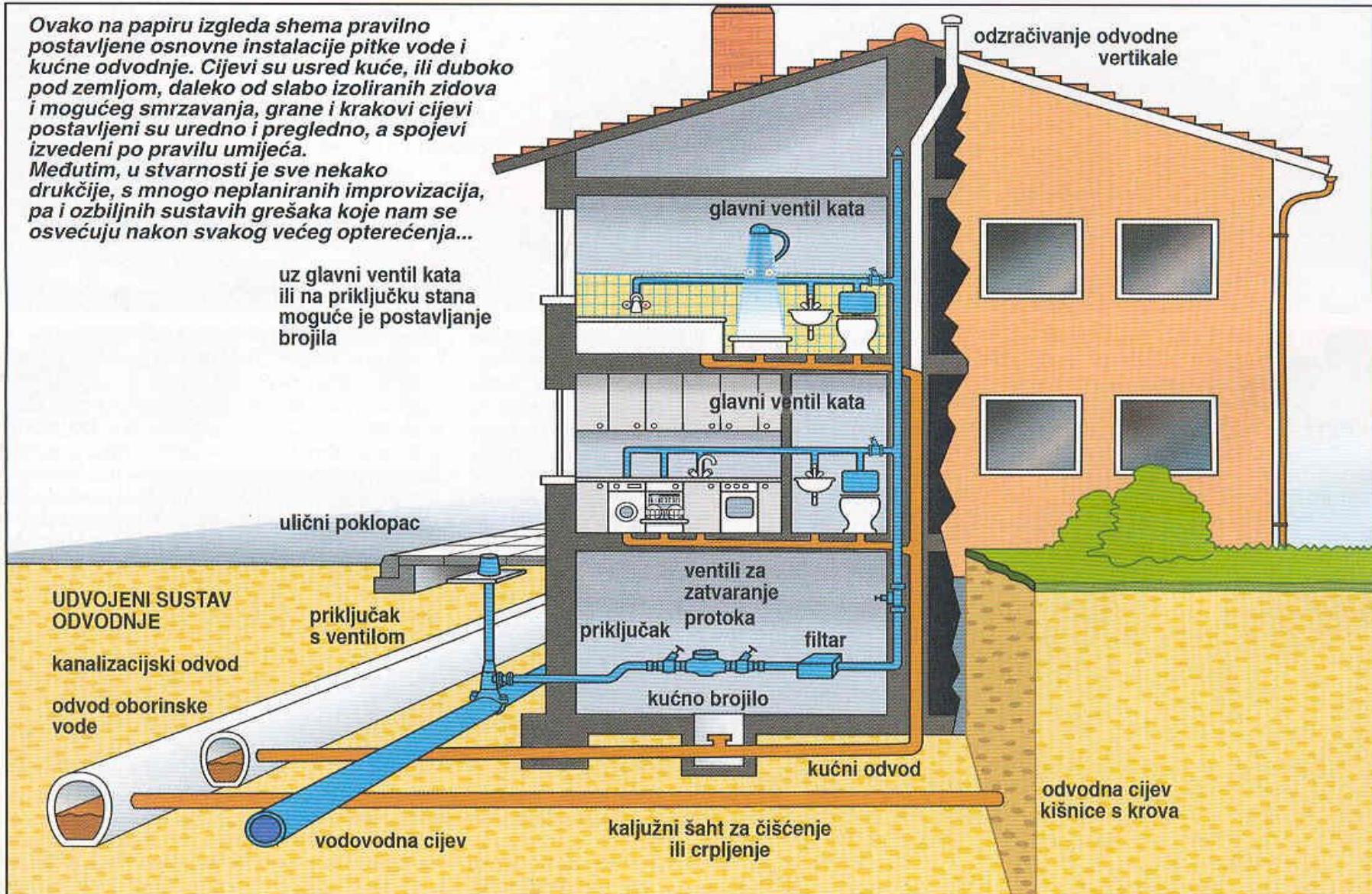

Instalacije vode i kućne odvodnje

Ovako na papiru izgleda shema pravilno postavljenе osnovne instalacije pitke vode i kućne odvodnje. Cijevi su usred kuće, ili duboko pod zemljom, daleko od slabo izoliranih zidova i mogućeg smrzavanja, grane i krakovi cijevi postavljeni su uredno i pregledno, a spojevi izvedeni po pravilu umijeća.

Međutim, u stvarnosti je sve nekako drukčije, s mnogo neplaniranih improvizacija, pa i ozbiljnih sustavnih grešaka koje nam se osvećuju nakon svakog većeg opterećenja...

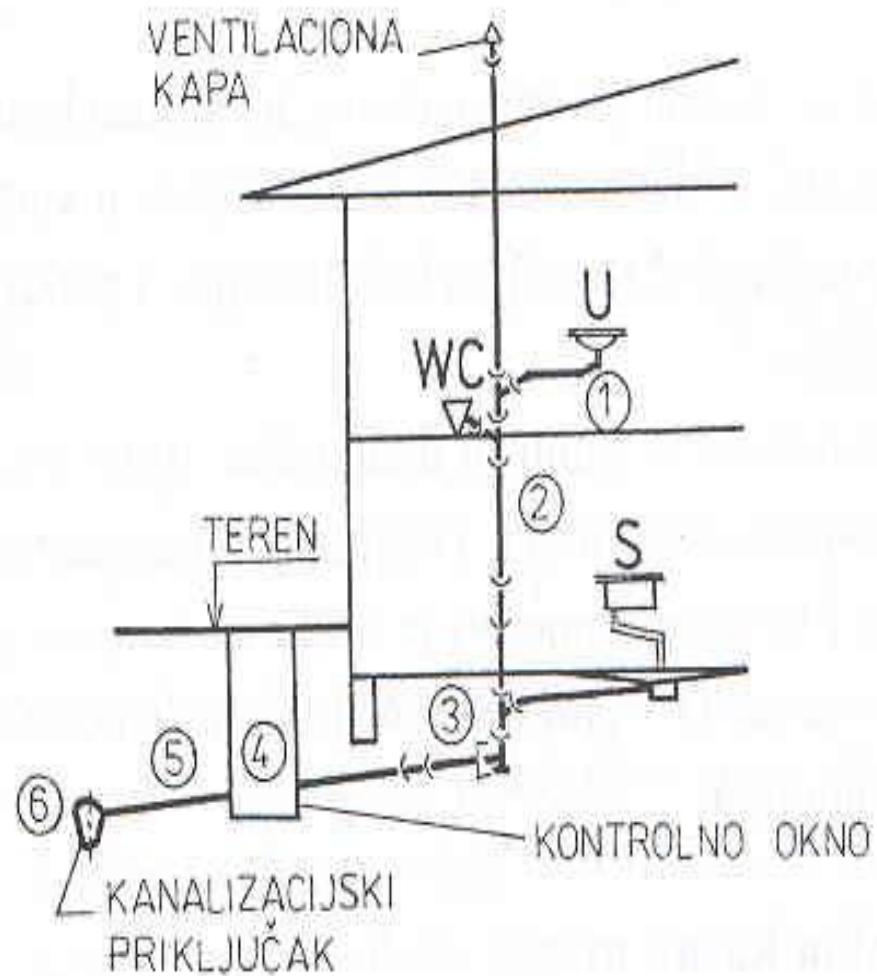
uz glavni ventil kata ili na priključku stana moguće je postavljanje brojila

KUĆNA KANALIZACIJA

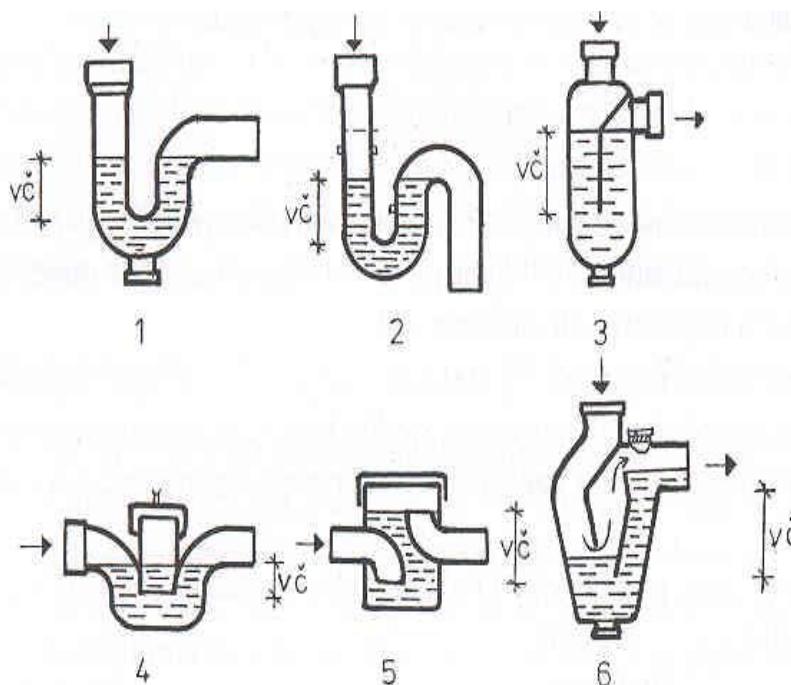
- SASTOJI SE:

1. Sanitarnog uređaja sa sifonom
2. Horiz. Katne mreže grana
3. Kanaliz. Vertik. S ventilacijom
4. Sabirne kanaliz. U najnižoj etaži
5. Kontrolnog ili revizionog okna
6. Priključka zgrade na uličnu mrežu
7. Uređaji za pročišćavanje
8. Otpadne vode i skupljanja ulja.

KUĆNA KANALIZACIJA

- Horizontalna katna kanalizacija odvodi otpadne vode iz sanitarnog uređaja do ogranka najbliže vertikalne kanalizacije
- Preljevne cijevi se postavljaju za svaki sanitarni uređaj.

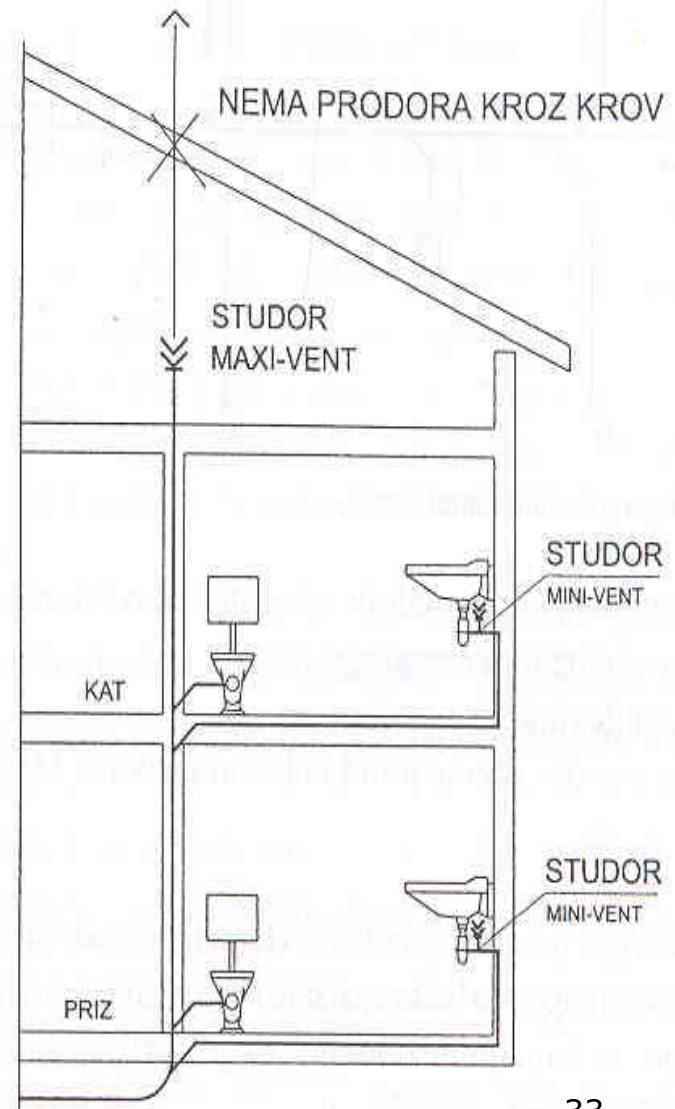
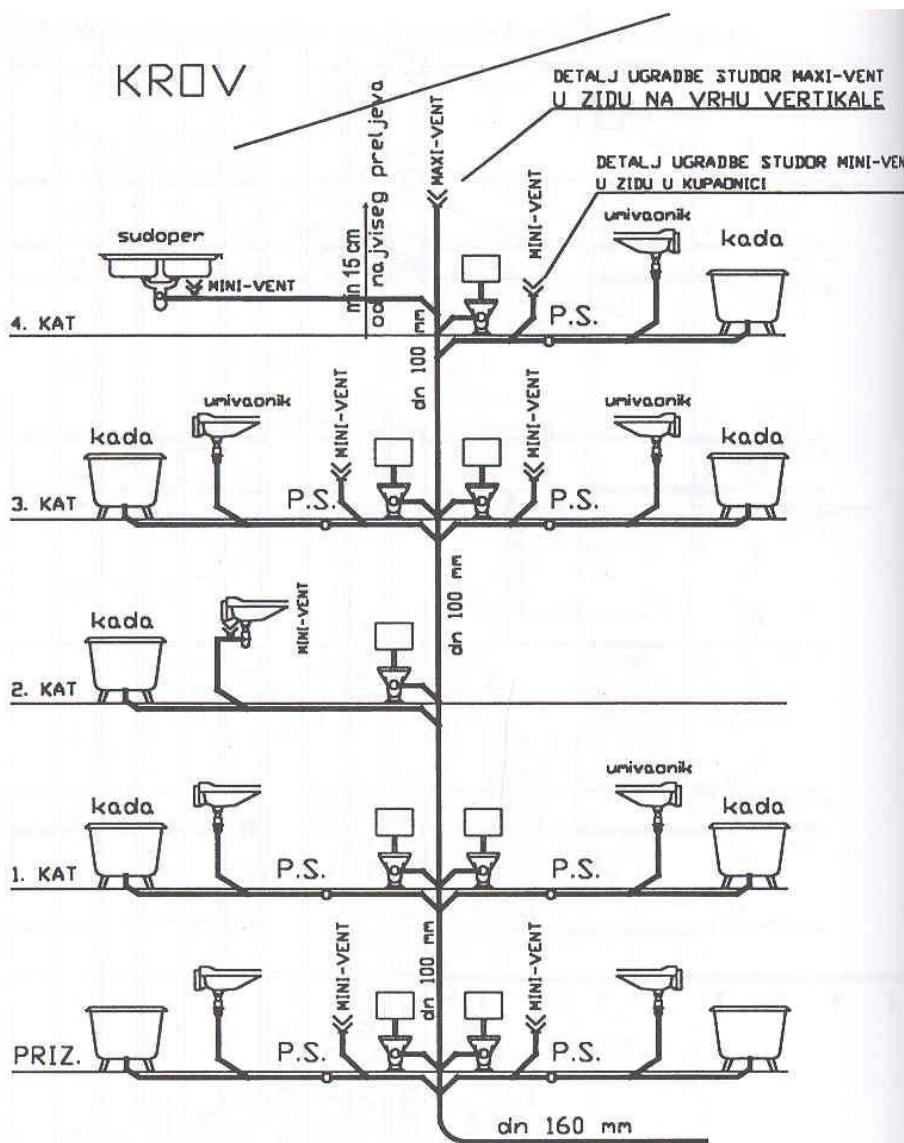
1. cijevni P-sifon
2. cijevni S-sifon
3. bocasti sifon
4. zmijasti sifon
5. kutijasti sifon
6. neisinski sifon

Vertikalna kanalizacija

- Čine kanali u koje se, preko horizontalne mreže, ulijeva voda iz sanitarnih uređaja i odvodi u temeljnu kanalizaciju.
- Vertikale se produžuju u ventilacijske vertikale.
- Za visoke zgrade preporučuje se na svaka četiri do šest katova nova vertikala kanalizacije. Blago izmaknuti zbog smanjenja brzine, sprečavanja segregacije i poništenja kinetičke energije pada.

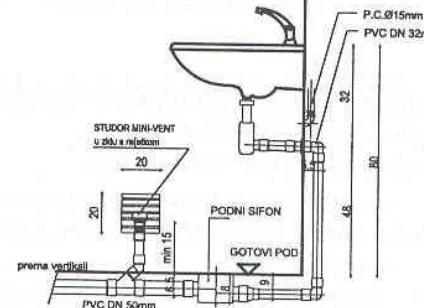
VERTIKALNA KANALIZACIJA

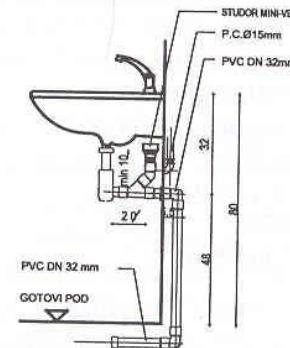
Vertikalna kanalizacija

- Ugradba STUDOR mini ventil zračnika na kanalizaciji: na podni sifon i kada nema podnog sifona.
- Ugradba se vrši na svakoj sanitarnoj opremi.
- Nema neugodnih mirisa

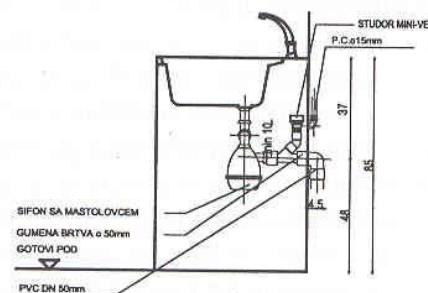
Detalj ugradbe STUDOR
MINI- VENT u zidu
/ugradba kada je um. spojen preko podnog sifona/

Detalj ugradbe STUDOR
MINI- VENT ispod umivaonika
/ugradba kada nema podnog sifona/

Detalj ugradbe STUDOR
MINI- VENT ispod sudopera

Odvodnja bez neugodnih mirisa

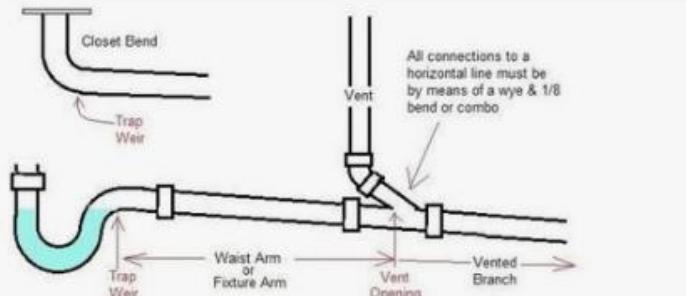

Fig. A

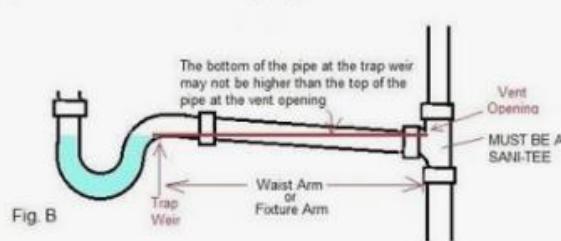

Fig. B

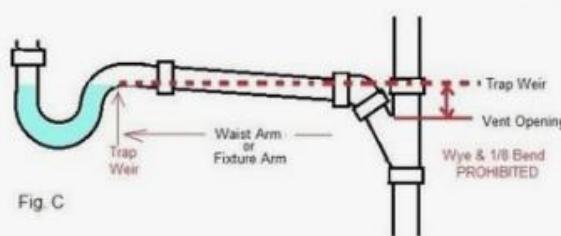
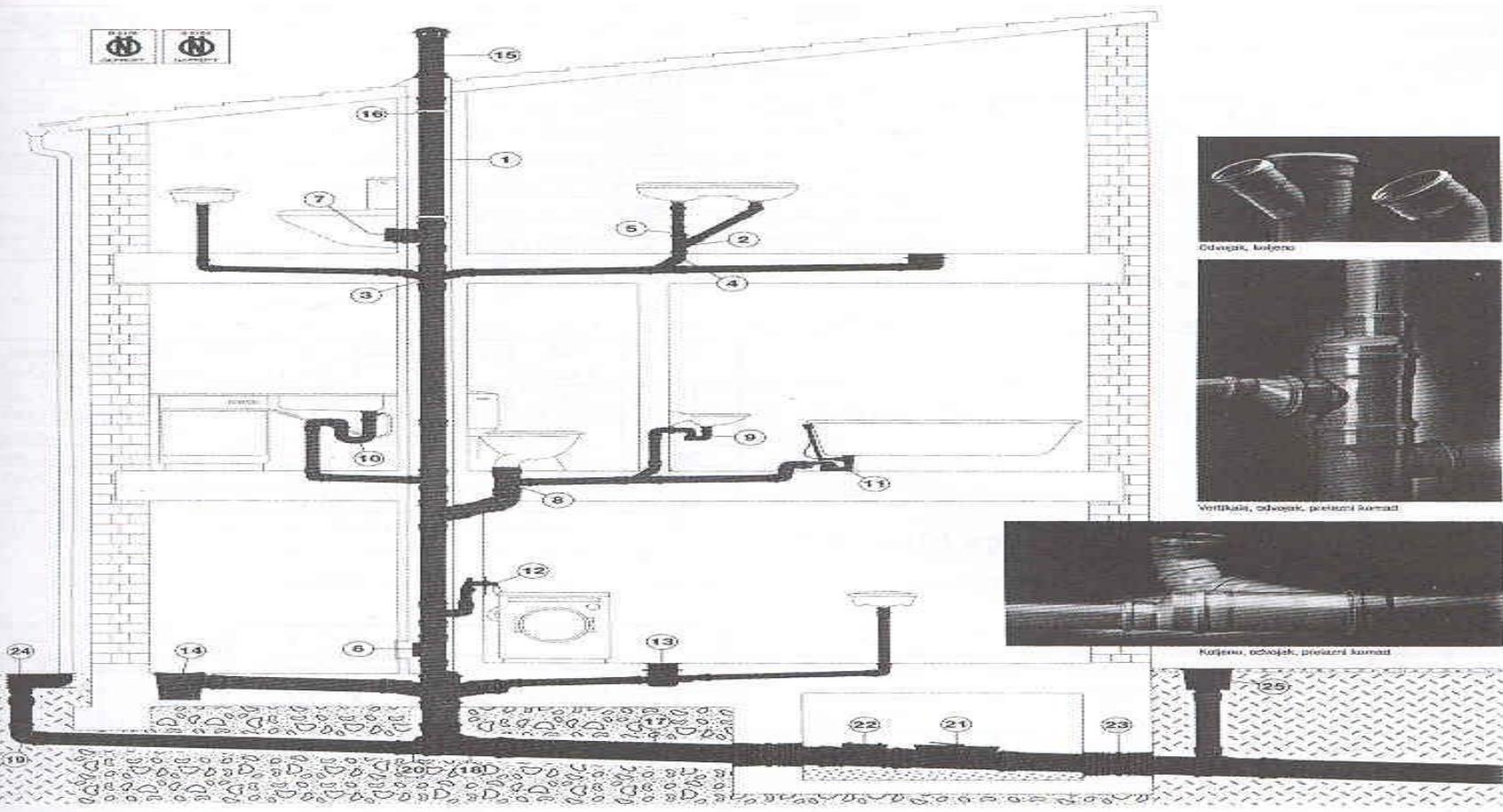

Fig. C

Sustav vertikalne kanalizacije kroz presjek zgrade.

Poznati su elementi radi poglednosti samo jednom označeni.

HT - Odvodni sustav

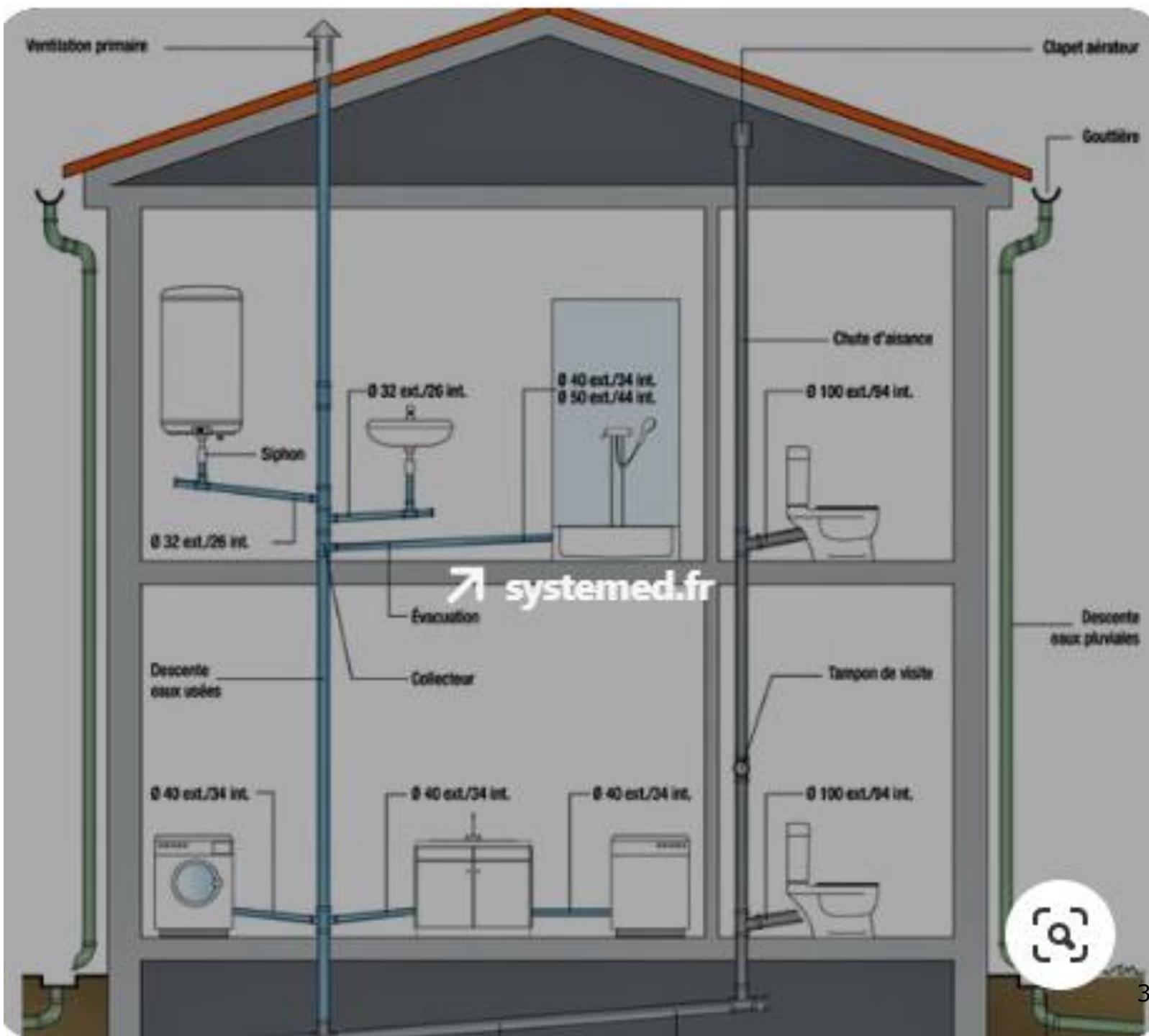
- 1 - Cijev s utičnim kolčakom (od NO 32 do NO 150)
- 2 - Odvojak - jednostrani 45°, 67° i 87° (od NO 32 do NO 150)
- 3 - Odvojak dvostruki 67° (od NO 50 do NO 100)
- 4 - Luk 15°, 30°, 45°, 67° i 87° (od NO 32 do NO 150)
- 5 - Prelazna cijev (od NO 32 do NO 150)
- 6 - Revizijski otvor (od NO 50 do NO 150)
- 7 - WC - obujmica (NO 100)
- 8 - WC - odvojak (NO 100/NO50)
- 9 - Sifon za umivaonik (NO 40)
- 10 - Sifon s priključkom i za perilicu rublja (NO 40 i NO 50)
- 11 - Sifon za kadu s priključkom i preljevnom garniturom (NO 40 i NO 50)
- 12 - Sifon za perilicu rublja (NO 40 i NO 50)
- 13 - PE Gully sifon (NO 40, NO 50 i NO 70)

14 - Podrumski sifon (NO 100)

- 15 - Odzračnik vertikale (od NO 50 do NO 150)
- 16 - Pričvršnica obujmica (od NO 32 do NO 150)

PVC - kanalizacijske cijevi

- 17 - Cijev s utičnim kolčakom (od NO 100 do NO 500)
- 18 - Odvojak - jednostrani 45° (od NO 100 do NO 500)
- 19 - Luk 15°, 30°, 45°, 67° i 87° (od NO 100 do NO 500)
- 20 - Prelazna cijev (od NO 100 do NO 500)
- 21 - Revizijski otvor s polugom (od NO 100 do NO 500)
- 22 - Nepovratna zaklopka (od NO 100 do NO 200)
- 23 - RDS - sustav za prolaz cijevi kroz zid (od NO 100 do NO 250)
- 24 - Kišni odvodnik (NO 100)
- 25 - Dvojni sifon (NO 100 i NO 150)

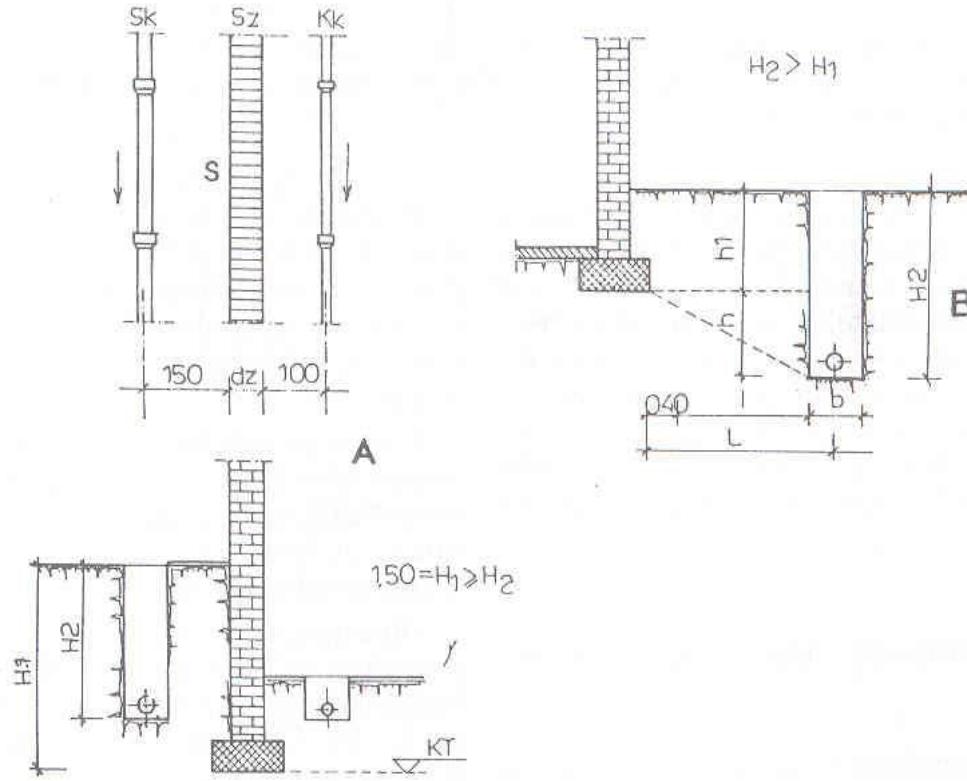
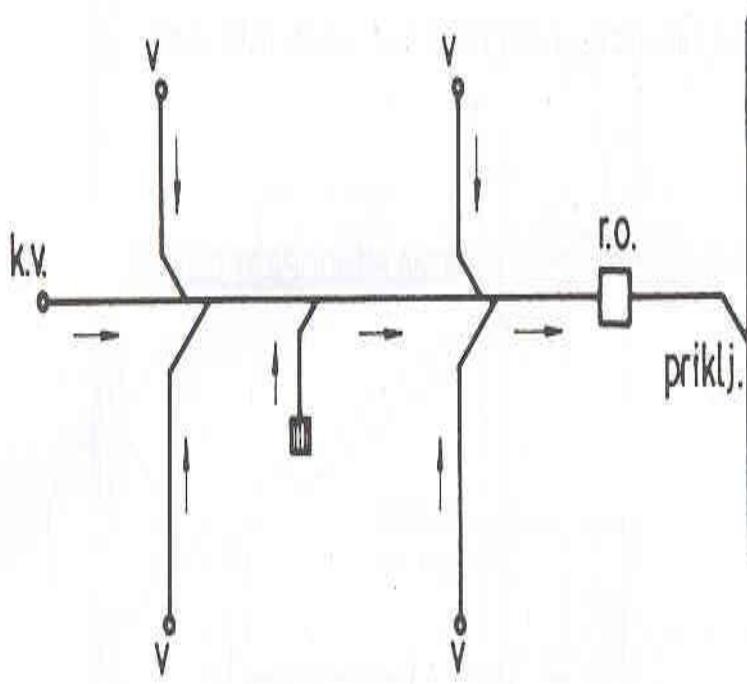

SABIRNU KANALIZACIJU

čine horizontalno položeni kanali u zgradi, u koje se ulijeva otpadna voda iz vertikalnih i priključnim vodom odlaze u uličnu kanalizacijsku mrežu.

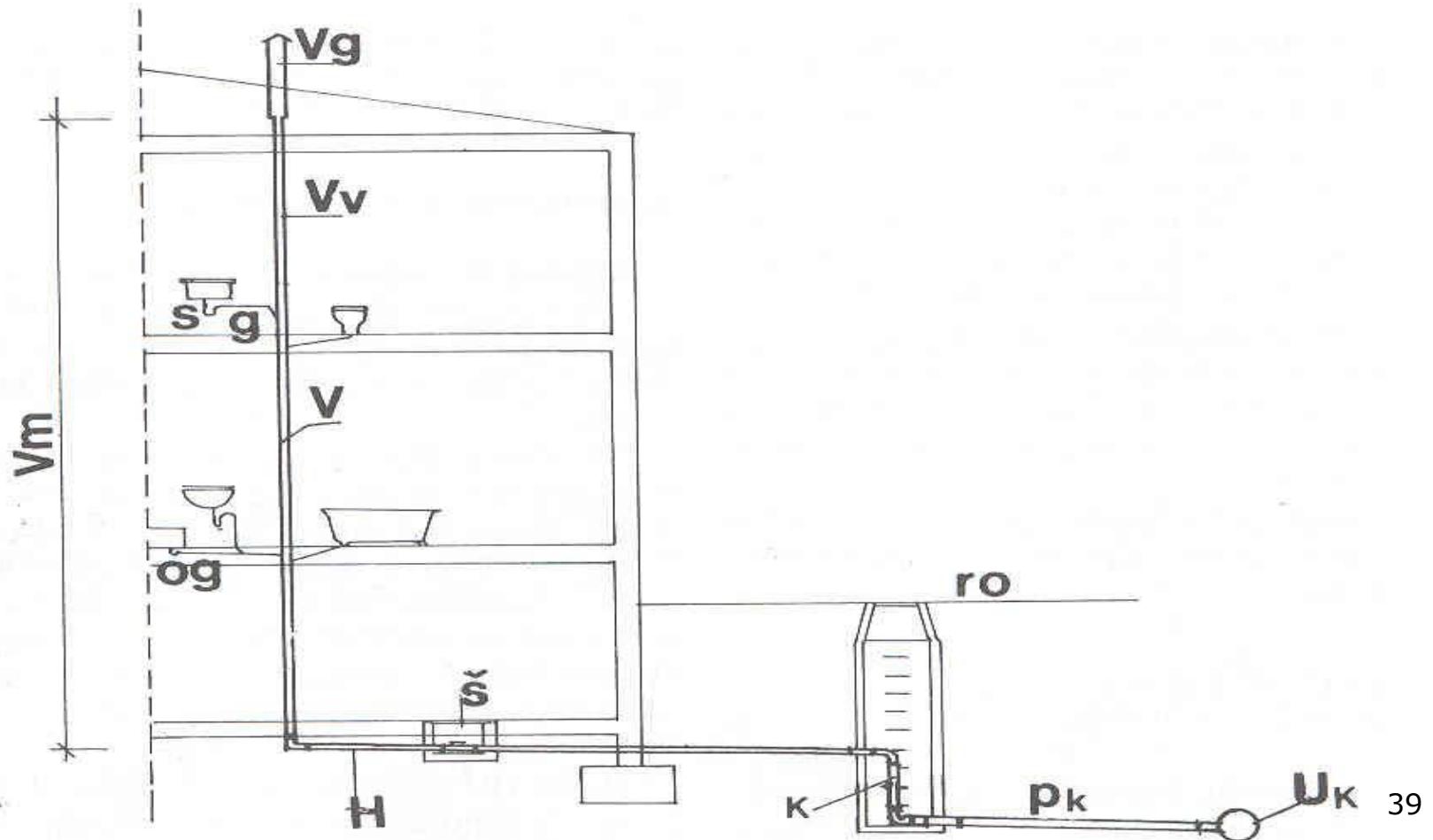
Sabirna k. se izvodi položena na tlo ispod poda najniže etaže ili ovješena o strop podruma – primjer garaže.

- Sabirna kanalizacija se naziva temeljna kanalizacija

KONTROLNA ILI REVIZIJSKA OKNA

- NA PRIKLJUČNOM KANALU PRIJE SPOJA S JAVNOM KANALIZACIJOM MORA BITI IZVEDENO KONTROLNO MJERNO OKNO - REVIZIONO OKNO

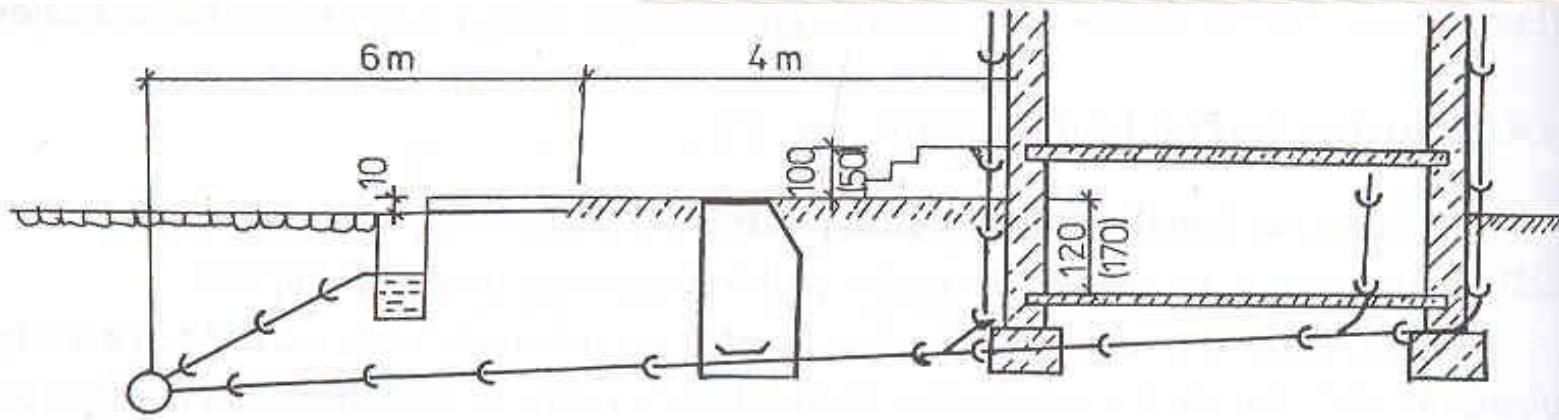
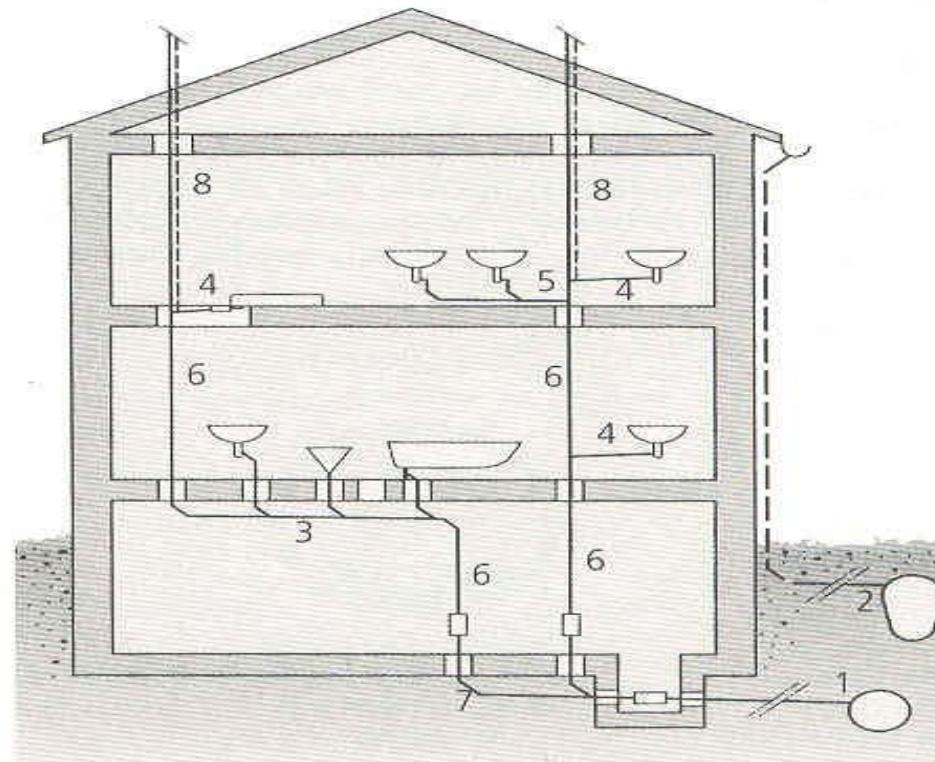

PRIKLJUČNI SPOJ spaja kućnu na gradsku kanalizaciju: kontrolno okno u objektu ili dvorištu

Ilustracija 6.4
Osnovni dijelovi
kućne
kanalizacijske
instalacije (prema
DIN 1986, dio 1)

Legenda:

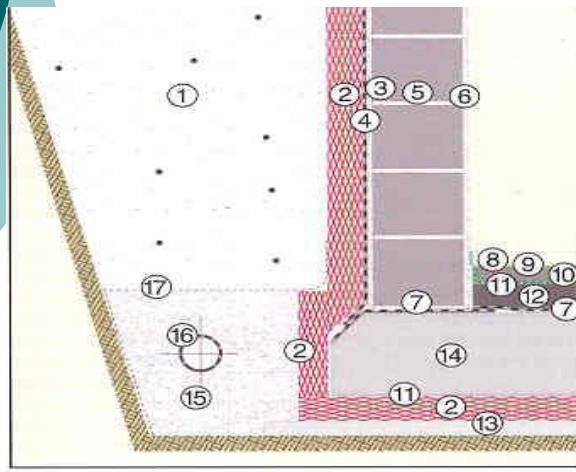
- 1 - kućni priključak na javni kanalizacijski sustav ili vlastiti sustav zbrinjavanja otpadne vode
- 2 - sustav za odvodnju oborinske vode
- 3 - vodoravni odsječak okomitog sabirnog voda
- 4 - priključni vod do izljeva sanitarnog elementa, kućanskog uređaja i sl.
- 5 - vodoravni sabirni priključni vod
- 6 - okomiti sabirni vod
- 7 - glavni vodoravni sabirni vod
- 8 - odzračni vod

DRENAŽNA kanalizacija izvodi se zaštitu zgrada od procijedne vode

Odvodnja vode je u odgovarajući recipijent:
oborinska kanalizacija, potok, oborinsko okno ili u
procijedno tlo.

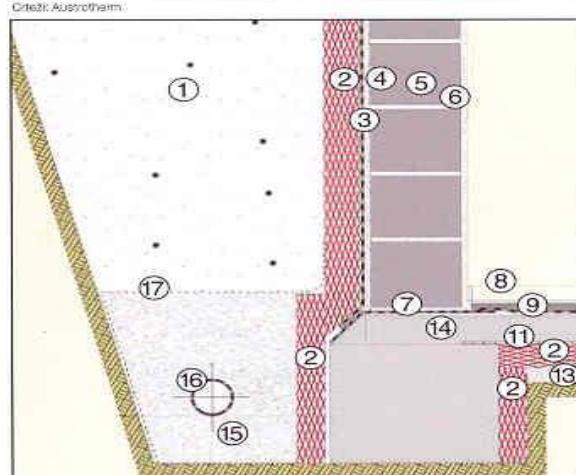
Drenažna temelja

LIJEVO: TOPLINSKA ZAŠTITA PODRUMA NA TEMELJNOJ PLOČI

Takva konstrukcija bitno smanjuje mogućnost prodora vode ispod kuće, no zato treba dobro zabrtiti spoj zida i ploče zataljivanjem i zaštitom spoja vertikalne i horizontalne izolacije. Time se oblikuje zaštitna vodonepropusna membrana oko cijelog podruma. U njoj treba izbjegavati sve otvore i bušenje priključaka. Mnogo je bolje uvesti ih u podrum kroz pod prizemlja...

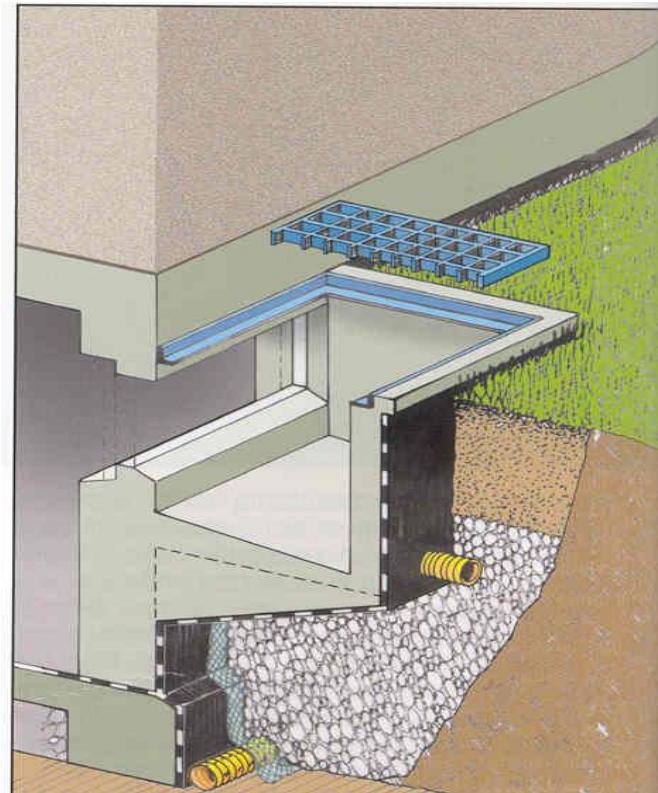
- 1 - miršavi beton i šljunak
- 2 - Austrotherm TOP 30
- 3 - žbuka
- 4 - vertikalna nepropusna hidroizolacija
- 5 - podrumski zid
- 6 - unutrašnja žbuka
- 7 - horizontalna hidroizolacija
- 8 - obodna letva na zidu

TOPLINSKA ZAŠTITA PODRUMA NA TRAKASTIM TEMELJIMA - ALI S PODNOM PLOČOM KOJA JE IZPOČETAK PREKRIVA

Umjesto postavljanja podne ploče na izbočeni unutrašnji zub trakastog temelja - što je kod nas neshvatljivo ukorijenjena praksa - ploča prekriva trakasti temelj. Time je primjena takvih temelja po sigurnost od prodora vode gotovo izjednačena s konstrukcijom na širokoj temeljnoj ploči. Ali, zbog izbjegavanja toplinskih mostova, cijeli je trakasti temelj obavijen odozdo austrotherm-pločama. To je dokaz kako je kompletna toplinska zaštita uključena u projekt od prve lopate, a ne kao dodatak na kraju - kad je prekasno.

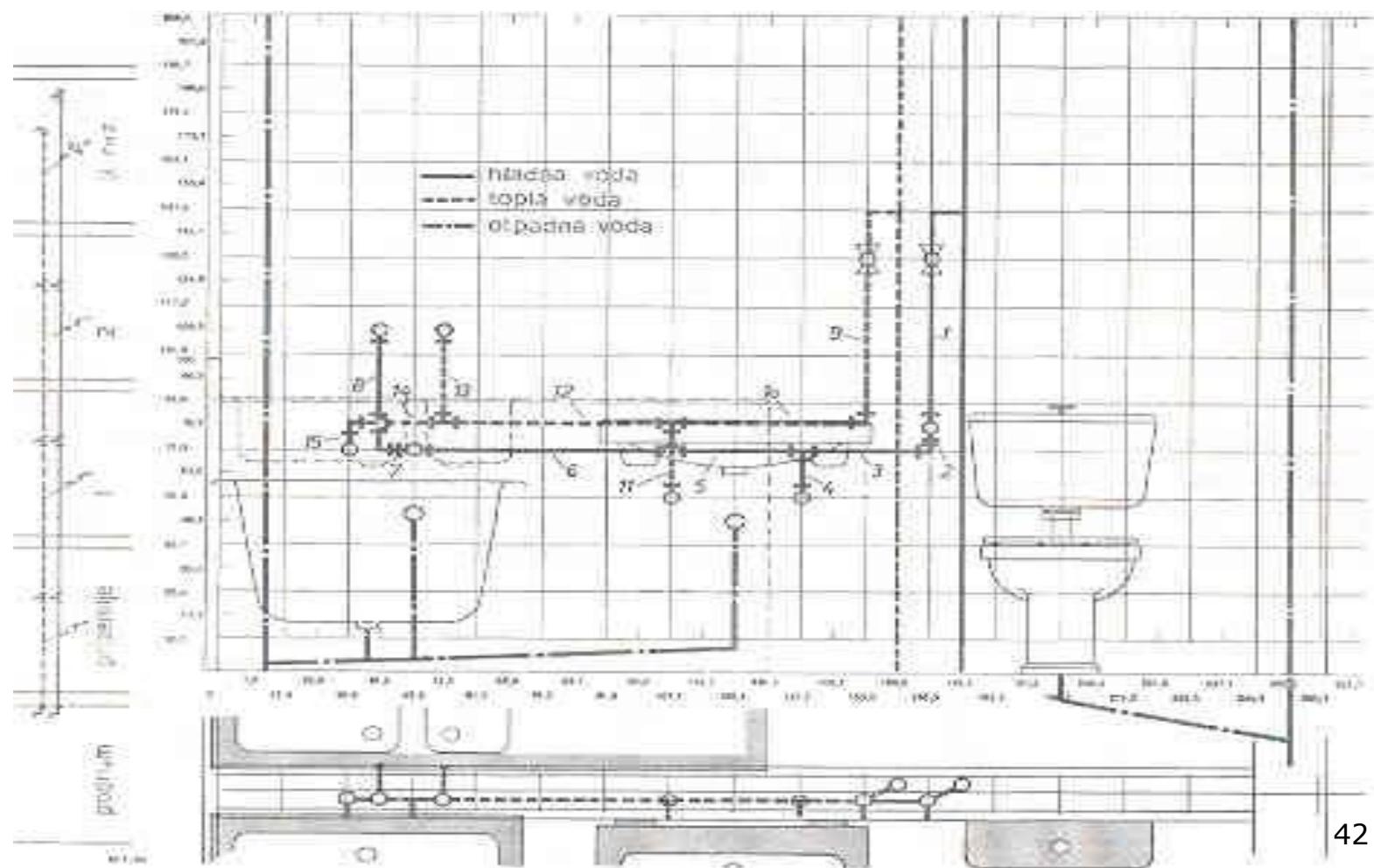
- 9 - keramičke pločice u ljeplju
- 10 - estrih
- 11 - razdjelni sloj
- 12 - Austrotherm EPS W20-PLUS
- 13 - nasip na tlu
- 14 - podna ploča podruma
- 15 - procijedni drenažni nasip
- 16 - drenažna cijev
- 17 - filtrirajući pust (filc) koji obavlja drenažni nasip

Između dubine podruma i dopuštene najviše točke objekta kriju se elastične mogućnosti u određivanju visine svake etaže, pa i visokog podruma (280 cm). Pri izradi svjetiljnika koji će zahvaćati bjelinu ili plavetnilo neba najveću pažnju treba posvetiti hidroizolaciji jer samo suhi podrum može ponuditi kvalitetan prostor i bogate sadržaje. Stoga izljeve treba priključiti na drenažu, a rub otvora zadržati iznad najviše kote podzemne vode.

SANITARNI PREDMETI

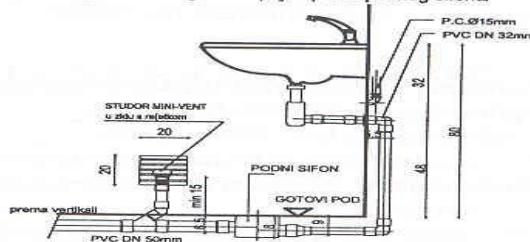
- UMIVAONICI, KADE, ZAHODSKE ŠKOLJKE, SUDOPERI BIDEI.

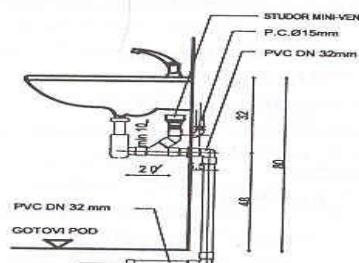
SANITARNA OPREMA

UMIVAONICI

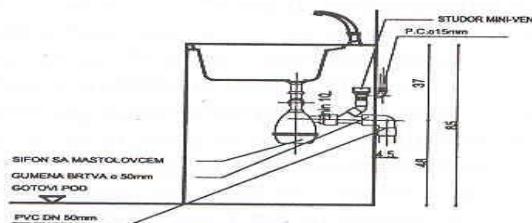
**Detalj ugradbe STUDOR
MINI- VENT u zidu**
ugradba kada je um. spojen preko podnog sifona

**Detalj ugradbe STUDOR
MINI- VENT ispod umivaonika
/ugradba kada nema podnog sifona/**

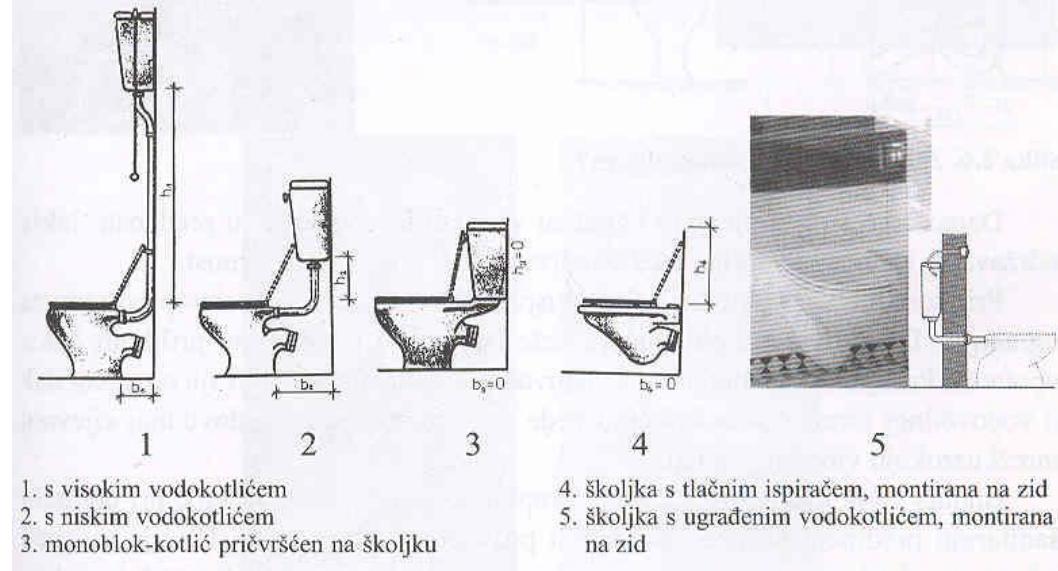

Detalj ugradbe STUDOR
MINI- VENT ispod sudopera

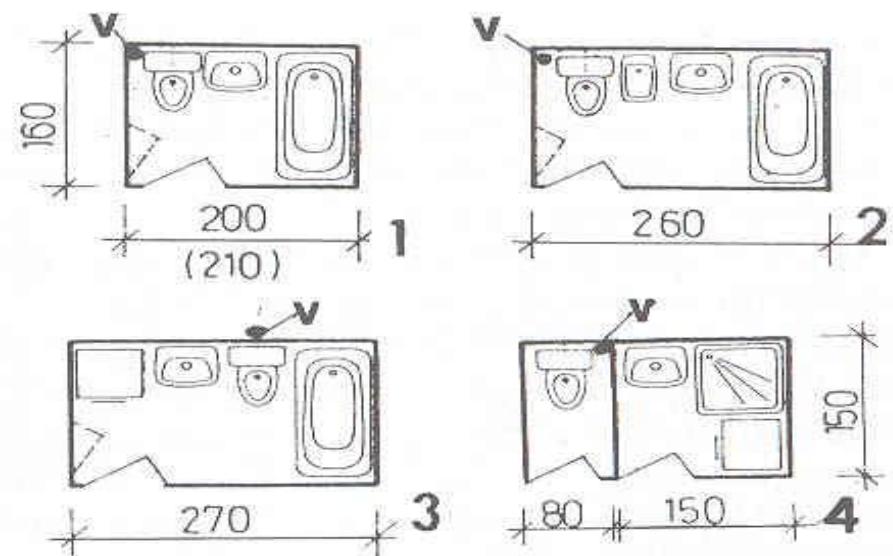
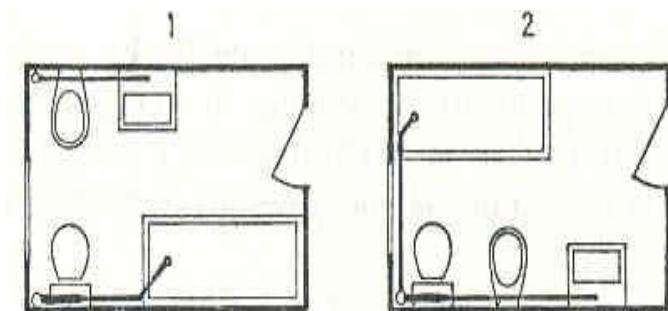
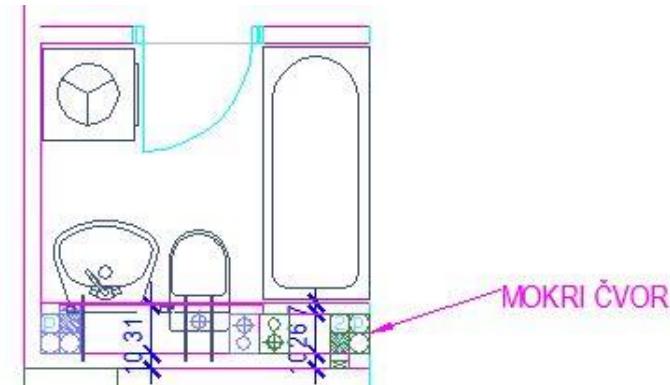
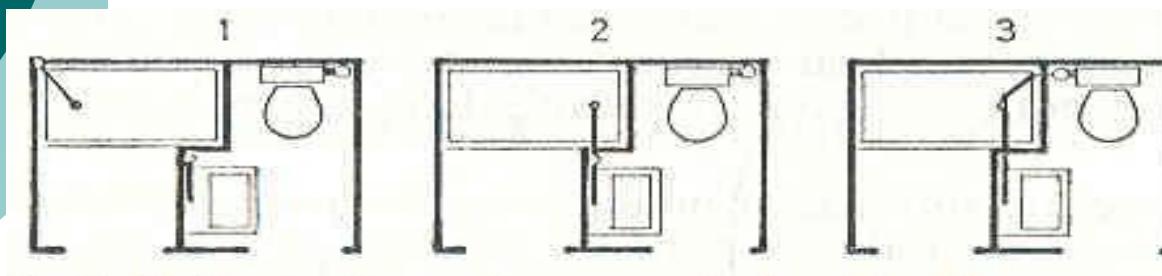
SANITARNA OPREMA

○ ZAHODSKE ŠKOLJKE

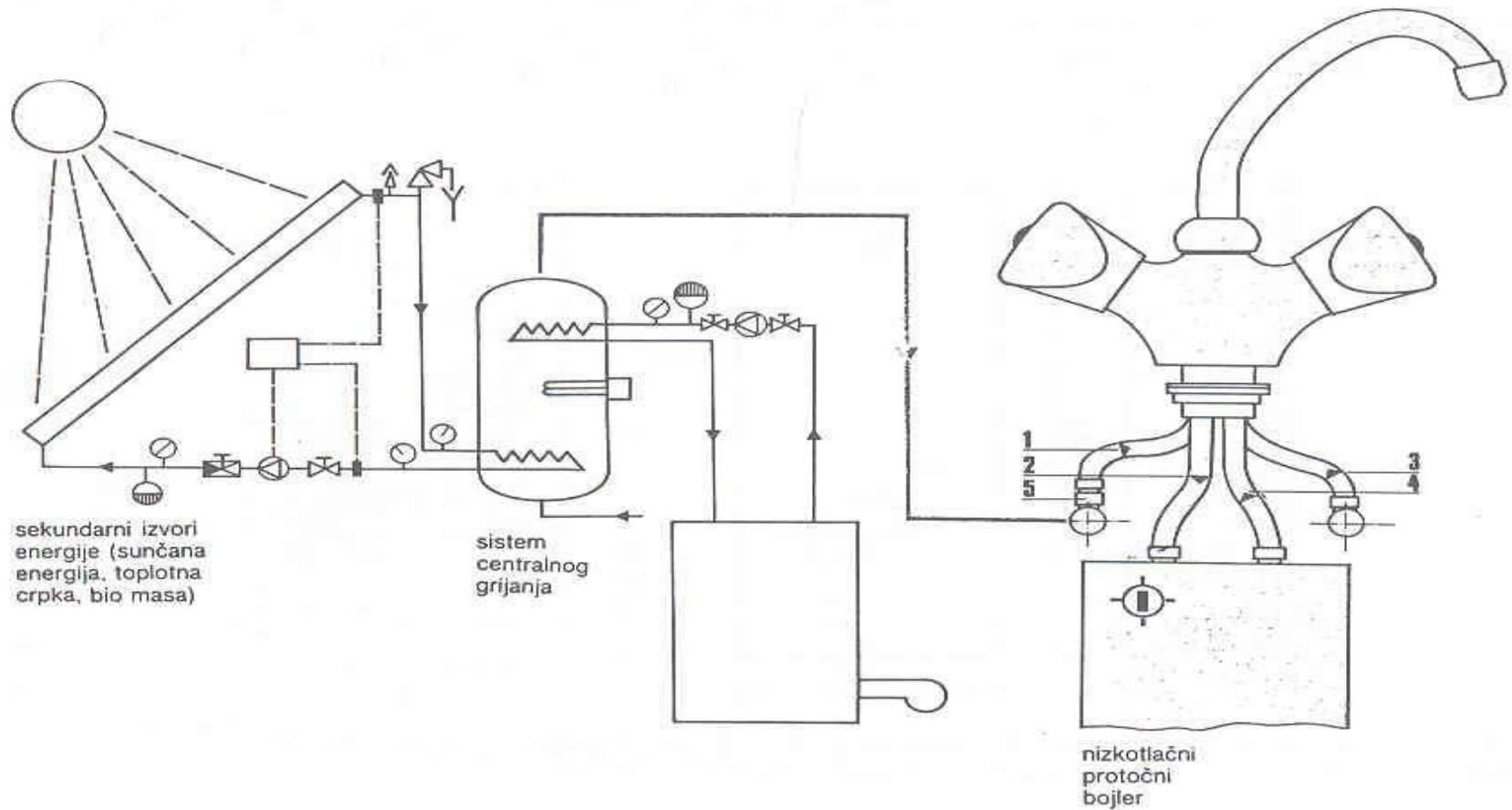

RASPORED SANITARNE OPREME

○ TLOCRTI

Sustav energetske efikasnosti

MOKRI ČVOROVI – INSTALACIONI ČVOROVI

- KUHINJE, kupaonice, wc imaju mokre čvorove. U presjeku i tlocrtu zgrade imamo okupljanje instalacije: vodovoda, kanalizacije, ventilacije, oborinske vode.

VERTIKALE KANALIZACIJA, ODZRAKE

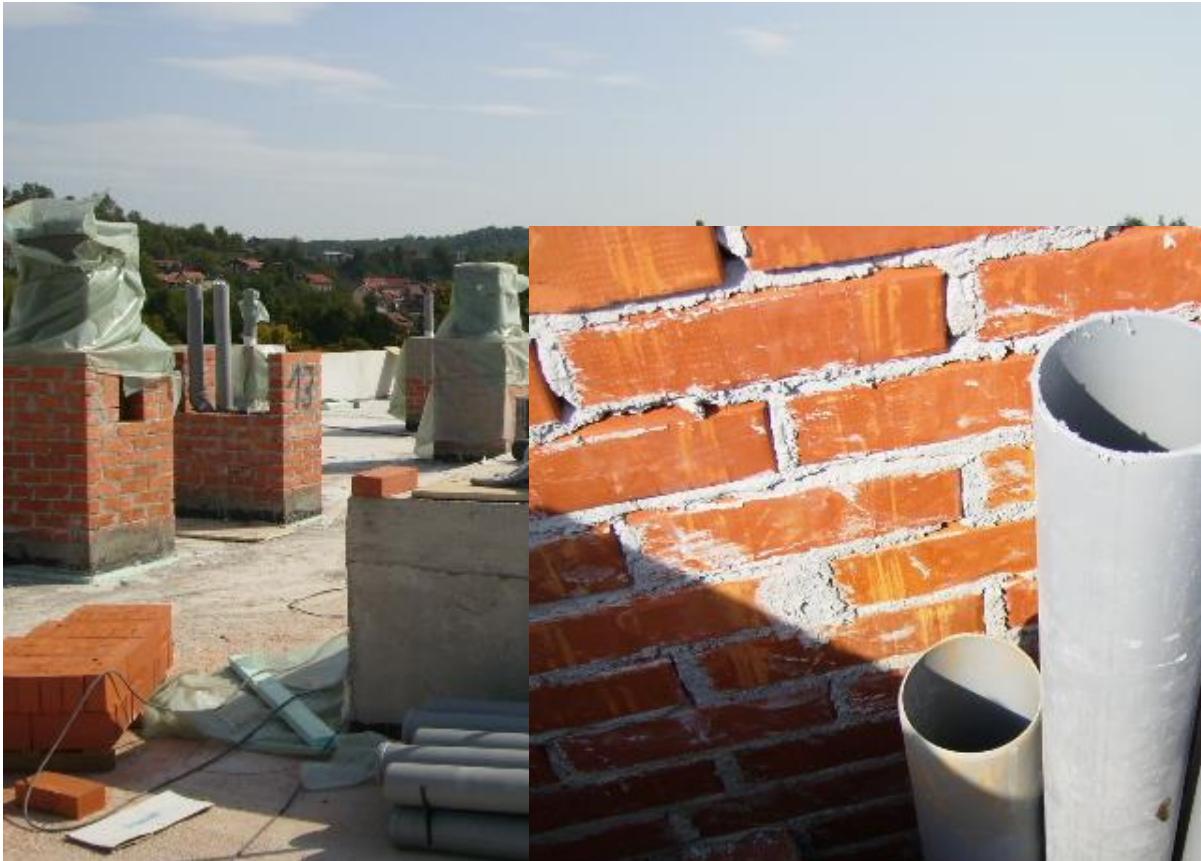

PRODORI VERTIKALA, OBZID VERTIKALA NA RAVNOM KROVU

IZGRADNJA INSTALACIONIH KANALA NA RAVNOM KROVU

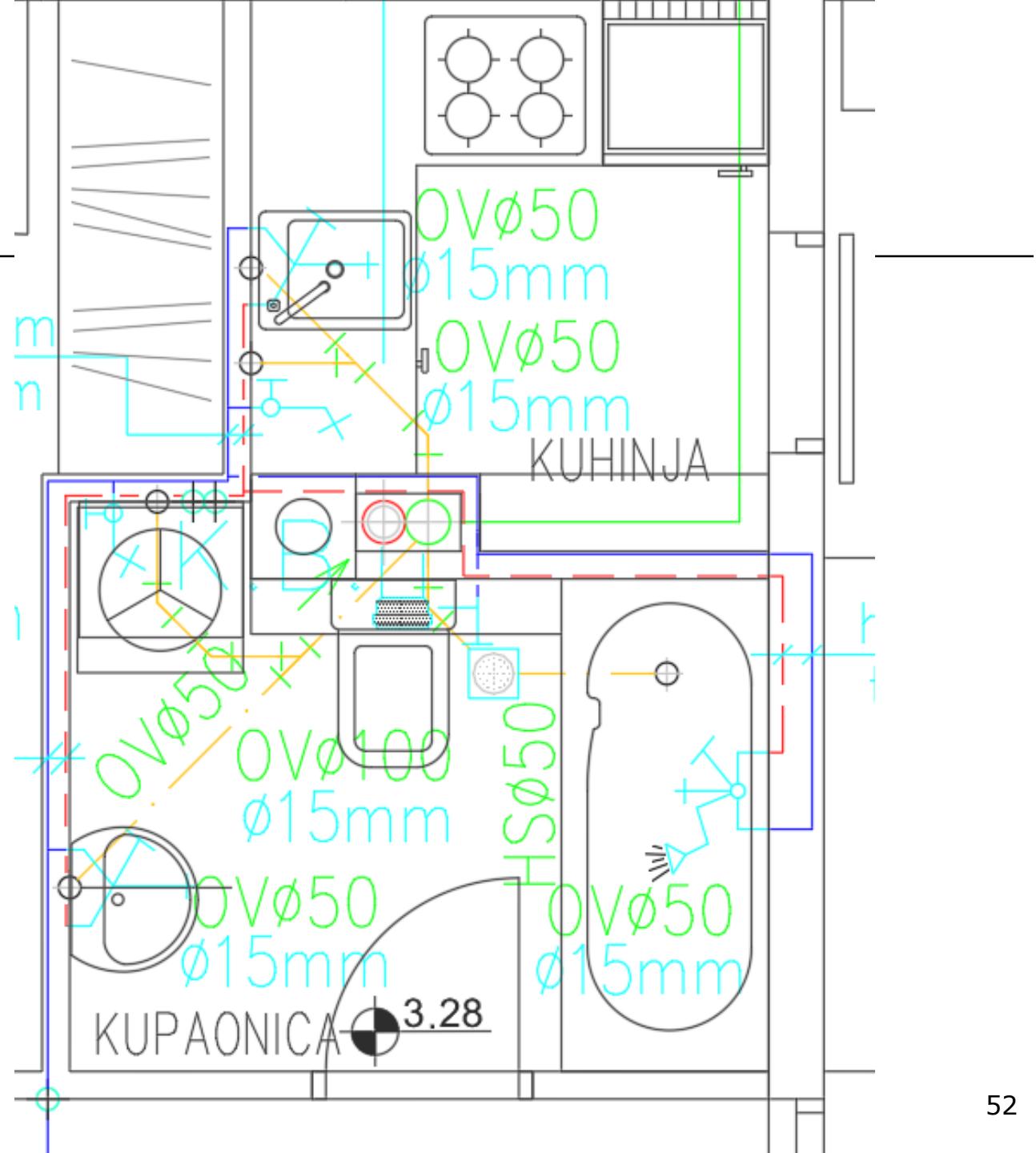

MOKRI ČVOR: PROZRAKE PROSTORIJA, VENTILACIJE KANALIZACIJE

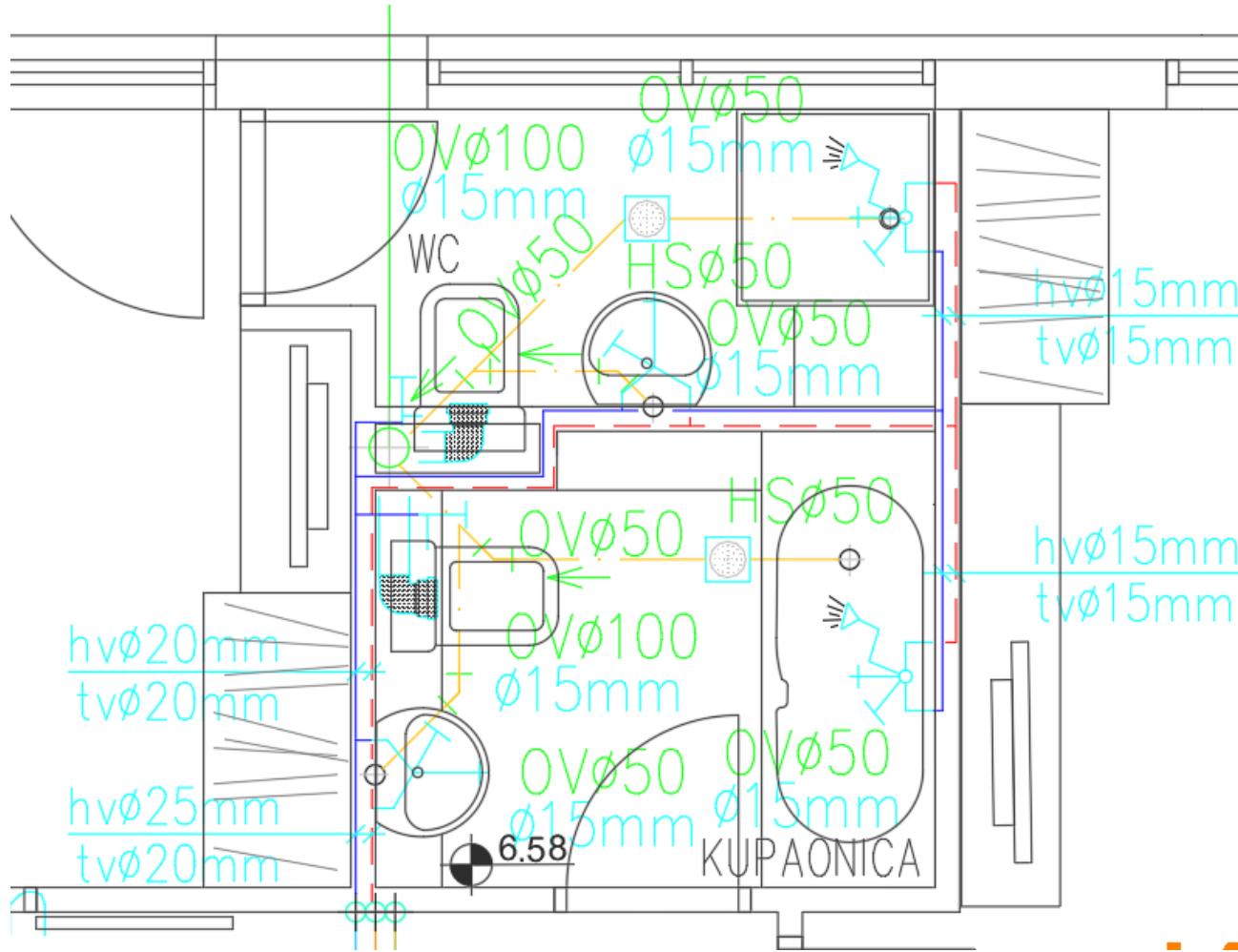

TLOCRT INSTALACIJA

TLOCRT INSTALACIJA

VW3

HV $\varnothing$ 25mm-4,75JO STAN-2
HV $\varnothing$ 25mm-4,75JO STAN-4
HV $\varnothing$ 25mm-4,75JO STAN-7
HV $\varnothing$ 25mm-4,75JO STAN-10

FV7

OV Ø110mm

HV $\varnothing$ 25mm-4,75JO STAN-1

HV $\varnothing$ 20mm-4,75JO STAN-1

hv $\varnothing$ 20mm
tv $\varnothing$ 20mm

hv $\varnothing$ 20mm
tv $\varnothing$ 20mm

EGV 80 lit.

hv $\varnothing$ 20mm

HV $\varnothing$ 20mm

$l=1,20m$

27

22

upod
 $F1,10m$

hv $\varnothing$ 20mm

EGV10lit/P

Ø15mm
ov $\varnothing$ 40

OV Ø75mm

hv $\varnothing$ 20mm

hv $\varnothing$ 15mm

Ø15mm
ov $\varnothing$ 40

Ø15mm
ov $\varnothing$ 40